

LYSSNA PÅ:

Jean-Pierre Bekolo, Joanna Rubin Dranger, Roi Gal-Or, Jairo Guzmán, Cecilia Gärding, Khaled Harara, Thomas Hammarberg, Sofia Jannok, Baker Karim, Rigobertha Menchú Tum, Maxida Märak, Musiker Mot Rasism, Brian Palmer, Soraya Post, Anja Pärson, André de Quadros, Fransesca Quartey, Pierre Schori, Cecilia Wikström, Xenia Kriisin

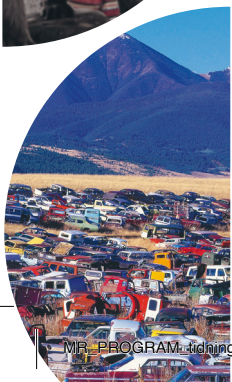
RÖSTER FÖR RÄTTIGHETER

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETSDAGARNA UMEÅ FOLKETS HUS 13-15 NOVEMBER 2014

TEMA KULTUR

Ur programmet: Berättande för konfliktlösning, Blonda blåögda vikingar på museum, Churchill var inte heller klok, Feministisk graffiti för fred, Gruvboom och motstånd, När ingen ser, Queer och same, Varning för ras, Våga vägra vitthet, Årets Per Anger-pristagare: Rita Mahato

SEMINARIER
DEBATTER
UTSTÄLLNINGAR
TEATER
WORKSHOPS
MUSIK

Anna Wigenmark:

VÅR RÄTT TILL KULTUR

NÄR DET HÄR SKRIVS har nyheterna återigen rapporterat om de grymheter som yazidierna utsätts för i norra Irak. De är måltavla för de islamistiska extremisterna IS (Islamiska staten) och hamnar urskillningslöst i skottlinjen när den irakiska regimen faller bomber där man tror att IS befinner sig för tillfället. Yazidierna är inte den enda grupp som mördas och fördrivs för sin särart. Inte sällan, liksom i det här fallet, på grund av sin religion. Runt om i världen förföljs människor eftersom de inte anses tillbe rätt Gud, ha fel hudfärg, fel traditioner, fel kön eller sexuella läggning, fel sedvänjor. De diskrimineras, förtalas, demoniseras, avhumaniseras, fräntas sina rättigheter och i värsta fall dödas. *Det är lika allvarligt i realiteten som det ser barbariskt ut så här skrivet svart på vitt.* Och det sker idag 70 år efter andra världskriget, trots att vetenskapen och erfarenheten från det kriget resulterade i ett internationellt åtagande om att motverka just den sortens grymheter.

För oss som tror på regelverket och det globala ansvaret är det lätt att misströsta över dagens situation i världen. International Minority Rights Group rapporterade tidigare i år om läget för de kulturella rättigheterna runt om i världen – i det här fallet om möjligheten för minoriteter att inte bara utöva sin kultur, tradition, religion, självbestämmande – utan rent av sin rätt att överleva. Grunden för organisationens rapport är en granskning av spridningen av hat och hatpropaganda. I kölvattnet av ekonomiska och sociala kriser runt om i världen och ökad global migration ökar hetsen och hoten mot »de andra«. Hetsnivån höjs och motåtgärder uteblir, dessvärre ibland i demokratins, åsiktsfrihetens och yttrandefrihetens namn. Det tycks i allt högre grad accepteras ett ifrågasättande av människors lika värde och rättigheter. Av allas rätt till ett värdigt liv. Åtminstone om de som avviker finns »här«. Hatet existerar överallt och mot alla – mot muslimer i Burma, kristna i Irak, romer i Europa, uigurer i Kina, Nuba i Sydsudan, haitier i Dominikanska Republiken, mot

Anna Wigenmark är ordförande i Föreningen Ordfront som är ekonomisk och juridisk vård för Mänskliga Rättighetsdagarna.

HATUTTRYCKEN LÅTER INTE VÄNTA PÅ SIG OM MAN EXEMPELVIS HÄVDAR ATT TINTIN, BLACK PETE, PIPPI LÅNGSTRUMPS PAPPA ELLER FÖR ALL DEL BLACK NOGGER – ÄR KRÄNKANDE.

palestinier i Israel, israeler i Palestina, hbtq-personer i Ryssland.

ATT KUNNA UTÖVA sin kultur är en grundläggande mänsklig rättighet. Att ta del av kulturlivet likaså. *Människans rätt till sin kultur återfinns i flera fundamentala rättighetsdokument och har översatts till mängder av nationella lagar och konstitutioner.* Statens främsta skyldighet är att respektera och skydda rättigheten, ibland att möjliggöra att den kan utövas. Men det är inte en blind rättighet – det internationella regelverket skyddar inte alla former av kulturella uttryck. Tvärtom finns gränser för vad kulturen får användas till och det krävs till och med att sedvänjor och traditioner som kränker enskilda individers rättigheter upphör (exempelvis i konventionen om all slags diskriminering av kvinnor, CEDAW). Det rör naturligtvis både minoritetsgrupper och majoritetsbefolkningens kultur och tradition. Även om det i ärlighetens namn är betydligt lättare att kräva att en minoritet avstår från vissa traditioner än tvärtom. Hatuttrycken låter inte vänta på sig om man exempelvis hävdar att Tintin, Black Pete, Pippi Långstrumps pappa eller för all del Black Nogger – är kränkande. Så hamnar hot och hat i loop och de kränkta röster tystnar.

Kulturella rättigheter hänger ihop med utövandet av så många andra fundamentala rättigheter – till och med rätten till liv. Rätten till kultur i det internationella regelverket är resultatet av lärdomen om hur svagt skyddet är när övergrepp begås inom det egna landets gränser. Men respekten för de kulturella rättigheterna kräver förståelse för olika kulturer och traditioner – och en vilja att förstå. Just nu, 2014, med främlingsfientliga och rasistiska partier och grupper på frammarsch i Europa – och världen – verkar den viljan försvinnande liten. Att bevaka och främja kulturella rättigheter kan kanske därför vara allas vårt viktigaste och mest angelägna uppdrag. Om inte förr, varför inte starta uppdraget under Mänskliga Rättighetsdagarna i Umeå?

MR-DAGARNA 2014

FOTO: URBAN WEDIN

4. Välkommen till Umeå. I år är Mänskliga Rättighetsdagarna på plats under Kulturhuvudstadsåret i Umeå med ett program som innehåller en rad skärningspunkter mellan kultur och mänskliga rättigheter.

5. Queer och same. Queering Sápmi använder fotografi och livsberättelser för att synliggöra samiska hbtq-personers perspektiv och erfarenheter.

6-7. Rätten till kultur. På vilket sätt kan kultur stärka och främja de mänskliga rättigheterna? Och vad innebär rätten till kultur? Dessa och många fler frågor kommer att lyftas under årets Mänskliga Rättighetsdagar.

8. Rigoberta Menchú Tum och urfolkens rättigheter. Människorättsaktivisten Rigoberta Menchú Tum har envist kämpat för mayaindianernas rättigheter i Guatemala. 1992 fick hon Nobels Fredspris för sitt arbete.

FOTO: SARA LINDQUIST

10. Årets Per Anger-pris. Regeringens pris för mänskliga rättigheter, Per Anger-priset, går i år till den nepalesiska människorättsförsvararen Rita Mahato för sitt arbete för våldsutsatta kvinnor i Nepal.

11. Anja Pärson med i urpremiär av dokumentär pjäs. Urpremiär av den dokumentära gestaltningen *Den tomma stolen* som skildrar de tio aktivister som fått Per Anger-priset, regeringens pris för mänskliga rättigheter.

17. Churchill var inte heller klok. I Östra Teaterns pjäs om arbetslösheten bland funktionsnedsatta får vi följa tre unga människors kamp för att ta sig in i arbetslivet.

19. Kommuner och landsting spelar roll. Det är i skolan, i sjukvården, på förskolor och äldreboenden som mänskliga rättigheter omsätts i praktiken.

FOTO: AFON LINDBLOM

21. Så här läser du schemat

22-25. KONFERENSSCHEMA

26-36. ÅRETS PROGRAM

40-41 Utställartorget. Karta, tips till besökare och lista över årets utställare.

43. »Urfolkspolitik behövs«. Rennäringen hotas om inte samernas rätt till mark stärks, menar Diskrimineringsombudsmannen.

44. Praktisk info

Vad är Mänskliga Rättighetsdagarna?

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETSDAGARNA är civilsamhällets forum för mänskliga rättigheter och en mötesplats för praktiker, politiker, studenter, tjänstemän, aktivister, forskare och företag. Konferensen är Europas största i sitt slag och hålls årligen för att bidra till att utveckla tillämpningen av mänskliga rättigheter i Sverige och internationellt.

Under MR-dagarna arrangeras ett stort antal seminarier, workshops, debatter, kulturevenemang och mycket annat. I drygt ett decennium har vi varit en av landets främsta arenor för samtal, debatt och kompetensutveckling med fokus på mänskliga rättigheter.

Mänskliga Rättighetsdagarna syftar till:

- * att bredda och fördjupa det offentliga samtalet
- * att lyfta de mänskliga rättigheterna högre upp på den politiska dagordningen
- * att utveckla samarbetet mellan frivilligorganisationer och de myndigheter som har ett särskilt ansvar för mänskliga rättigheter
- * att erbjuda kunskap och metoder för praktisk tillämpning av de mänskliga rättigheterna
- * att lyfta fram utmaningar inom mänskliga rättighetsområdet
- * att möjliggöra skapandet av nätverk

UMEÅ STÅR REDO

Berättande för konfliktlösning, bussturer om könade landskap och konsumtionskultur. I år är Umeå värd för Mänskliga Rättighetsdagarna samtidigt som kulturhuvudstadsåret pågår för fullt. De lokala arrangörerna står redo.

INITIATIVET FÖR ATT FÅ Mänskliga Rättighetsdagarna till Umeå togs redan 2008 av Ingvar Rönnbäck, som också är regional projektledare.

– Jag tror att ett så här stort arrangemang, med så många aktörer involverade och så många spännande och meningsfulla programpunkter, kommer att ge arbetet för mänskliga rättigheter i vår del av världen en knuff i rätt riktning, säger han.

Region Västerbotten kallar det »en jättehändelse« att Mänskliga Rättighetsdagarna kommer till Umeå.

– Vårt kontinuerliga arbete att uppmärksamma frågor om mänskliga rättigheter får en extra skjuts tack vare konferensen, säger Bella Lawson, kultursekreterare med ansvar för mångfaldsfrågor inom region Västerbotten.

Regionen försöker hela tiden arbeta med mångfalds-, minoritets- och rättighetsfrågor.

– Tack vare Mänskliga Rättighetsdagarna blir det verkligen fokus på detta. Särskilt intressant är det att se kulturens betydelse när det gäller att lyfta och värna mänskliga rättigheter, säger Ola Kellgren, regionkulturchef på Region Västerbotten som bland annat kommer att arrangera ett seminarium om storytelling för konfliktlösning med Roi Gal-Or som växte upp i Israel och har arbetat med konfliktlösning mellan israeler och palestinier.

– Vi undersöker berättandet och dess kraft, vi vet att berättande även kan få människor att växa, säger Anders Karlsson, projektledare.

Men vilka berättelser har inte lyfts fram i historien? Det diskuterar Sensus i Luleå i sitt seminarium om »vi:et« i vårt kulturarv.

– Det är viktiga frågor att samtala kring och öka kunskapen om för att vi ska kunna lära oss av historien och skapa ett öppet, mångfaldigt samhälle idag, säger Ylva Löwenborg på Sensus.

Att Mänskliga Rättighetsdagarna

kommer till Umeå just i år märks också i kulturhuvudstadsårets program.

– Det innebär att kulturhuvudstadsåret får en extra tyngd och relevans i frågeställningar som rör mänskliga rättigheter ur ett globalt perspektiv. Mänskliga Rättighetsdagarna ger också möjlighet för andra arrangörer att koppla programpunkter och aktiviteter till evenemanget, säger Fredrik Lindegren, konstnärlig ledare för Umeå2014.

Maria Stefansson, jämställdhetshandläggare och utvecklingsledare på Länsstyrelsen i Västerbotten, ser Mänskliga Rättighetsdagarna som ett bra tillfälle för den offentliga, privata och idéburna sektorn att träffas.

– Dagarna är både ett utmärkt tillfälle för oss att lyfta de frågor vi arbetar med för en stor publik men också för egen kompetensutveckling. Det är inte ofta vi har den här möjligheten att få lyssna på stora nationella och internationella föreläsare på hemmaplan.

Johan Jansson, forskningsansvarig för etik och hållbarhetsfrågor på Handelshögskolan i Umeå, ser Mänskliga Rättighetsdagarna som ett sätt att nå ut till en bredare publik. Han tycker också att det är positivt att globala frågor ges nationellt utrymme även utanför storstadsregionerna. Under årets konferens arrangerar Handelshögskolan ett seminarium om ansvar i konsumtionskulturen.

– Det är hög tid att vi börjar diskutera de sociala och miljömässiga konsekvenserna av vårt dagliga konsumerande. Då kanske vi finner andra värden som är mer långsiktigt hållbara än vad vi verkar leva efter nu.

STATSVETENSKAPLIGA institutionen vid Umeå universitet har valt att fokusera på kulturarbete som ett verktyg för fredsbyggande och försoning i sitt seminarium.

– Hur vi kan nå fred och försoning efter våldsamma konflikter är en av de viktigaste frågorna och utmaningarna idag och ett område där vi måste öka våra kunskaper och vår förståelse, säger Malin Åkebo, Statsvetenskapliga institutionen.

Umeå kommun ser Mänskliga Rättighetsdagarna som en bra chans att få visa upp det arbete som görs inom kommunen när det gäller jämställdhet. Staden har bland annat infört bussturer – »Det könade landskapet« – där jämställdhetsstatistik med fokus på Umeå presenteras.

– Bussresan är ett sätt att synliggöra jämställdhetsarbetet i Umeå kommun, men även ett sätt att visa staden som en spelplats för ojämställdhet. Sådant som könsbundna val till gymnasieskolan och den könssegregerade arbetsmarknaden illustreras till exempel genom att vi åker förbi sjukhuset där 75 procent av de anställda är kvinnor, säger Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg, Umeå kommun.

FOTO: SARA LINDQUIST

Projektet **Queering Sápmi** har resulterat i en turnerande fotoutställning och en bok om samiska berättelser bortom normen.

QUEER OCH SAME

QUEERING SÁPMI är ett kultur- och mänskliga rättigheterprojekt som använder fotografi och livsberättelser för att synliggöra samiska hbtq-personers perspektiv och erfarenheter.

– Det handlar om att demokratisera och nyansera bilden av det samiska och det queera. Det har funnits en väldigt stor tystnad om hbtq-frågor i Sápmi. Och omvänt har det samiska inte fått plats i det queera, säger Elfrida Bergman, kulturanalytiker i Umeå och en av projektledarna för projektet som startade

2011 i samarbete med samiska ungdomsförbundet Sáminuorra.

Tillsammans med fotografen Sara Lindquist har hen träffat 30 personer i Sverige, Norge och Finland mellan 18 och 80 år som har delat med sig av sina livsberättelser om hur det är att bryta mot sexualitets- och genusnormer inom den samiska minoritetsgruppen. De flesta medverkar med namn och bild, medan de tystades porträtt har iscensatts med hjälp av statister.

– För många var det första gången de pratade om det samiska och det queera samtidigt. Men för andra var det som att trycka på en knapp – berättelserna bara låg där och väntade på att bli berättade.

Projektet har resulterat i en turnerande utställning och i boken *Queering Sápmi – samiska berättelser bortanför normen* som släpptes hösten 2013. Boken finns även på norska, finska, sydsamiska, nordsamiska och lulesamiska och lagom till Mänskliga Rättighetsdagarna kommer det att finnas en engelsk version: *Queering Sápmi – indigenous stories beyond the norm*.

Sara Lindquist och Elfrida Bergman.

Elsa Laula – samisk aktivist

Pjäsen **Elsa Laula – kvinnan som sprängde gränser** spelas på Mänskliga Rättighetsdagarna.

ELSA LAULA var en politiker som sprängde gränser. Född i Tärnaby 1877, med en mamma som var svensk medborgare och en pappa som var norsk renägare, blev hon tidigt engagerad i kampen för samernas medborgerliga rättigheter, bland annat rätten till mark. Hon ville att samerna skulle bilda egna organisationer för att bättre kunna tillvarata sina intressen. 1904 grundade hon världens första sameförening. Hon var också drivkraften bakom det första landstäckande samemötet i Trondheim den 6 februari 1917 – en dag som har blivit samernas nationaldag.

Under Mänskliga Rättighetsdagarna inleds en turné med föreställningen *Elsa Laula – kvinnan som sprängde gränser*. Pjäsen hade premiär i Norge 2012, är producerad av Åarjelhsaemien Teater och Nord-Trøndelag Teater och spelas nu i samarbete med Umeå sameförening och Umeå teaterförening.

– Det är med glädje som vi kan sätta upp Elsa Laula igen 2014. Det visar att hon fortfarande är viktig och inte minst aktuell. Med orden »Jag är en människa precis som du« ger hon en hint om att det är möjligt att kämpa för det vi tror på, säger Ketil Kolstad, teaterchef vid Nord-Trøndelag Teater.

Cecilia Persson som Elsa Laula.

📅 **Lördag 10.00–11.30, Studion**

Manus: Cecilia Persson, Ada E.

Jürgensen, Liv Hege Nylund

Regi: Liv Hege Nylund, Nord-

Trøndelag Teater

Skådespelare: Cecilia Persson

Musik: Frode Fjellheim

Årets tema:

KULTUR

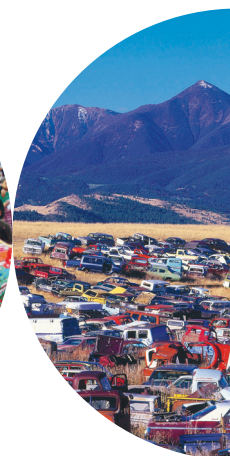
I år är Mänskliga Rättighetsdagarna på plats under Kulturhuvudstadsåret i Umeå med ett program som innehåller en rad skärningspunkter mellan kultur och mänskliga rättigheter. Under rubriken »Röster för rättigheter« kommer vi att titta närmare på mänskliga rättigheter och kultur, både rätten till kultur och kultur som verktyg för att stärka och främja de mänskliga rättigheterna. Vi kommer också att diskutera vilka processer som främjar en demokratisk kultur och omvänt – vad som istället kan utgöra ett hot mot demokratin.

Vad innebär egentligen rätten till kultur? Hur tillgodoses den för till exempel minoriteter, urfolk, barn, äldre eller papperslösa?

Enligt artikel 27 i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna har alla »rätt att fritt delta i samhällets

kulturella liv, att njuta av konst samt att få ta del av vetenskapens framsteg och dess förmåner«. Men finns det gränser för yttrandefriheten eller religionsutövningen och vem har tolkningsföreträde när individuella och kollektiva rättigheter krockar? Hur arbetar det offentliga

Sverige i praktiken för att stärka rätten till kultur för alla? Under årets Mänskliga Rättighetsdagar kommer vi att lyfta dessa och många fler frågor inom ramen för »Rätten till Kultur«.

Tips på några av arrangörernas seminarium:

Why hate?

Tid: Fredag 16.30–17.30, Idun
Arrangör: DemokratiAkademin

Att korsa en gräns för barns rätt till identitet, kultur och religionsfrihet

Tid: Fredag 09.00–10.00, Miklagård
Arrangör: Svenska Kyrkan

Promoting Human Rights in Peru Through Cultural Expressions

Tid: Fredag 10.30–12.00, Balder & Brage
Arrangör: Diakonia

Cultural Identity and Democracy in Diversified Societies

Tid: Fredag 13.00–14.00, Tonsalen
Arrangör: Raoul Wallenberg Institutet

Att fritt fullfölja sin kulturella utveckling?

Tid: Fredag 14.30–16.00, Tonsalen
Arrangör: Institutionen för globala studier, Göteborgs universitet och Vaartoe – Centrum för Samisk forskning (CeSam), Umeå universitet

Islamofobins samhällskonsekvenser

Tid: Fredag 16.30–17.30, Miklagård
Arrangör: Sensus

Democracy and Freedom of Speech in Russia

Tid: Lördag 10.00–11.30, Peterson-Berger
Arrangör: Föreningen Ordfront

EU – människorättsförsvare eller förbrytare?

Tid: Lördag 12.00–13.00, Idun
Arrangör: Fonden för mänskliga rättigheter

På vilket sätt kan kultur stärka och främja de mänskliga rättigheterna?

Bakom Mänskliga Rättighetsdagarna står sex frivilligorganisationer och två akademiska institutioner som alla arbetar med mänskliga rättigheter. Här svarar några av dem på frågan om på vilket sätt kultur kan stärka och främja de mänskliga rättigheterna.

Anna Wigemark, ordförande i Föreningen Ordfront:

– Kultur är otroligt viktigt för den enskilda människans identitet. Och att kunna utöva sin kultur, i stort och smått, är väsentligt för det man brukar kalla mänsklig värdighet, som ju rättigheterna är satta att skydda. Samtidigt kan kultur vara både exkluderande och kränkande – inte minst om en viss kultur, ofta majoritetskultur, utövas på bekostnad av minoriteter. Kultur kan ju också vara ett uttryck som teater, konst, dans, skrivande och filmmakande – konstnärliga uttryck som både är ett rättighetsutövande i sig (yttrandefrihet, åsiktsfrihet) som ett kulturutövande. Att skydda rätten till konstnärlig frihet och ägarskap till det skapade är därför också viktiga delar i rättighetsregelverket. Så ja, kultur är viktigt för de mänskliga rättigheterna och som en mänsklig rättighet.

Anette Petterson (Dalqvist), chef DemokratiAkademin:

– Att utöva och ta del av kultur är inte bara en rättighet i sig, utan ger oss nya glasögon att se världen genom, det gör att vi får öva oss i förståelse och empati för andra människor, kulturer och begreppsvärldar. Men kulturen är också viktig som språk, demokrativerktyg och frigörare. En av demokratins förutsättningar är att alla har möjlighet att göra sin röst hörd. En frihet i tanke och konstnärliga uttryck skapar ett rum för idéer som inte kan eller får uttryckas någon annanstans, ett rum där man får ställa nya frågor utan att själva ha svaren. Så kulturen är inte bara en mänsklig rättighet, den är omistlig i det livslånga projektet att vara människa i en demokrati.

Eyassu Gayim, Institution för globala studier, Göteborgs universitet:

– Det är i acceptansen för uppfattningen att alla människor har ett inneboende värde och en värdighet som berättigandet och främjandet av de mänskliga rättigheterna ligger. Kultur är förkroppsligandet av sociala grupper tankar, seder och levnadssätt.

Individer förvärvar huvudsakligen sin kulturella identitet genom tillhörighet till sociala grupper. När kulturer förstörs undergräver detta känslan av värde och värdighet hos individerna i dessa grupper. Att olika kulturer respekteras och främjas bidrar däremot till att känslan av värde och värdighet stärks för gruppens medlemmar. I sin tur bidrar detta till att genomförandet av de mänskliga rättigheterna blir mer tillgängligt och effektivt. Detta särskilt vad avser tanke-, religions-, yttrande-, förenings- och mötesfrihet, men även för utvecklingen och användningen av ett eget språk i gruppens arbete för det socioekonomiska tillstånd som eftersträvas.

Annika Andersson, Diakonia, och Ana Sofia Pinedo, kulturgruppen Arena y Esteras, en av Diakonias samarbetspartners i Peru:

– Varför inte vända på frågan och säga: Är det möjligt att tala om mänskliga rättigheter om kulturen lämnas utanför? Det räcker inte med att se mänskliga rättigheter som en juridisk, politisk eller social fråga. Det är först när vi synliggör den kulturella dimensionen som vi förstår helheten av de mänskliga rättigheterna. Det är kulturen som ger den mänskliga existensen mening; att tänka, känna, handla, ja, livet självt. Kulturen är den plattform som vi står på för att bygga våra individuella och kollektiva identiteter. Vi behöver en kreativ kultur för att bygga nya ekonomiska vägar; fria från marginalisering och exploatering. Vi behöver en gränslös kultur för att riva murarna av egoism och rädsla. Vi behöver en glädjens kultur för att återerövra gatorna och gemenskapen. Vi behöver känna oss som en kultur av kärlek, respekt, av kollektiva drömmar... Kulturer för att försvara rättigheterna som ägs av alla, är till för alla, alltid.

Hanna Gerdes, folkrättsjurist på Fonden för mänskliga rättigheter:

– Kultur är ett komplext begrepp. Vi kan läsa in många olika saker i det. För en del är det en fråga om identitet och tillhörighet. För andra ger begreppet kultur negativa associationer kopplade till förtryckande mönster. Ur ett människorättsperspektiv innefattar kulturella rättigheter individuella friheter som yttrandefrihet, religionsfrihet och mötesfrihet. Det handlar även om skydd för konstnärlig och vetenskaplig frihet. Kultur är inte något statiskt utan något som människan ständigt utvecklar och förändrar. Idag har vi på tok för ofta situationer då en musiker kan bli fängslad för en sång eller en författare bannlyst för en roman. Det är viktigt att kulturutövares roll som människorättsförsvarare synliggörs och att vi börjar tala om rätten till kultur som en naturlig del av människorättsystem.

FÖR URFOLKENS RÄTTIGHETER

Fredspristagaren och människorättsaktivisten Rigoberta Menchú Tum har envist kämpat för mayafolkets rättigheter i Guatemala. 1992 fick hon Nobels Fredspris för sitt arbete. Nu kommer hon till Mänskliga Rättighetsdagarna i Umeå för att berätta om sin kamp.

AV ARON LINDBLOM

FOTO: FUNDACIÓN RIGOBERTA MENCHÚ TUM (FRMT)

Fredspristagare. Rigoberta Menchú Tum, Guatemala, fick Nobels fredspris 1992 för sitt arbete för mayafolkets mänskliga rättigheter.

RIGOBERTA MENCHÚ TUM föddes i en fattig bondefamilj 1959. Hennes far, som var en fackligt aktiv bondeledare, var ett av offren när den guatemalanska polisen brände ner Spaniens ambassad och dödade 37 människor i Guatemala i januari 1980. Hennes mor kidnappades, torterades och fördes bort av armén för att aldrig mer synas till. Sedan dess har Rigoberta Menchú Tum varit en ledargestalt för arbetet mot de brott som regimen i Guatemala har

gjort sig skyldig till under inbördeskriget 1960–1996 där omkring 200 000 människor dödades, de flesta från urfolket maya. Hon har också krävt en rättsprocess mot de skyldiga till mordbranden på fadern.

På grund av sin kritik mot regimen tvingades Rigoberta Menchú Tum att leva i exil under många år.

Med så många motgångar som du har haft i livet, vad inspirerar dig till att fortsätta kämpa?

– Min lott i livet har varit att stå upp mot orättvisor och mot rasism. På egen hand och tillsammans med min stiftelse har vi drivit och vunnit fem rättsprocesser om diskriminering i Guatemala. Under dessa processer tänkte jag aldrig någonsin på de risker som vårt arbete kanske innebar. Allt som fanns i mitt huvud var att även om de dödar mig så kommer jag åtminstone ha lämnat något efter mig, ett prejudicerande domslut eller ett dokumenterat vittnesmål, säger Rigoberta Menchú Tum.

Det som motiverar henne i arbetet är den kollektiva kampen, folkets kamp.

– För mig handlar de mänskliga rättigheterna om utbildning, fred, harmoni och respekt för kommande generationer. De mänskliga rättigheterna är det som gör att folk fortsätter drömma trots alla faror som omgärdar oss i denna grymma värld.

Diakonia, som stödjer rättsprocessen som Rigoberta Menchú Tum driver, har varit verksamt i Guatemala sedan inbördeskrigets dagar. Diakonia vill stärka mänskliga rättigheter genom att samarbeta med organisationer i det civila samhället.

Källa: Diakonia och Fundación Rigoberta Menchú Tum (FRMT).

Rigoberta Menchú Tum and the Rights of Indigenous Peoples
Tid: Torsdag 11.00–12.00 Idun

Lee Maracle – författare och aktivist

Med sitt postkoloniala och feministiska perspektiv är Lee Maracle en av de mest inflytelserika författarna i Kanada. Född 1950 i Vancouver har hon verkat som författare, kritiker, aktivist, poet och föreläsare. Hon är även expert på frågor som rör Kanadas ursprungsbefolkning – ett ämnesområde som går under sam-

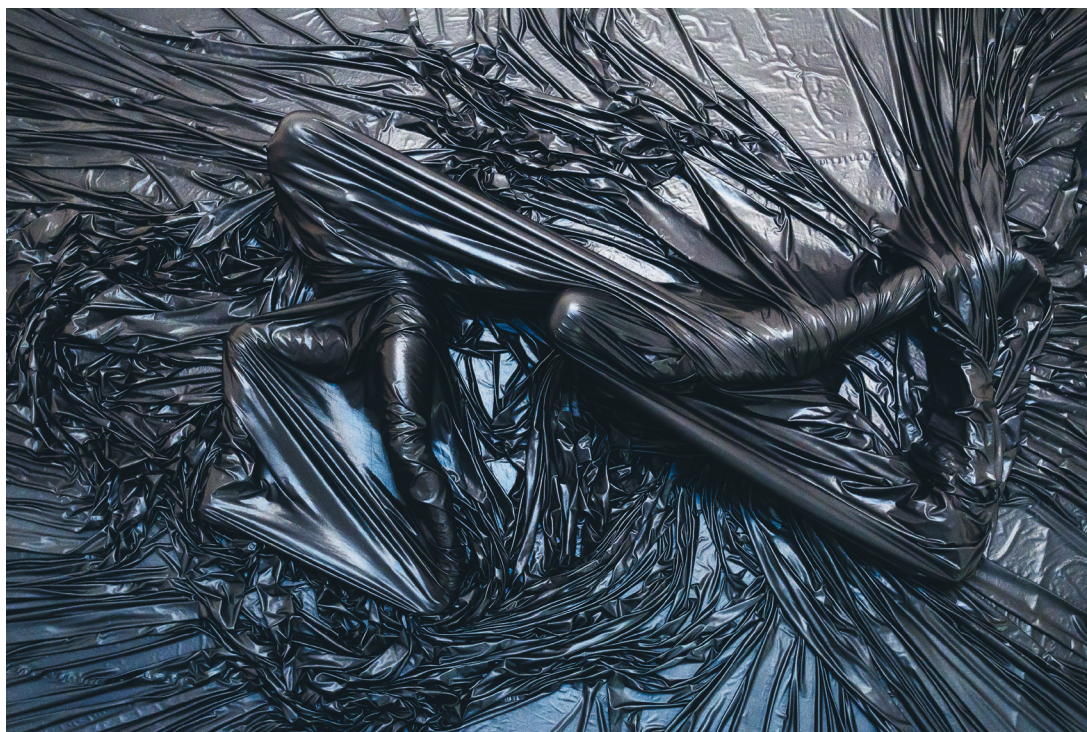
lingsbegreppet First Nations. Maracle har utforskat komplexa frågor om rasism och sexism och har undersökt vad det innebär att ha dubbla identiteter som kvinna och att tillhöra en ursprungsbefolkning. Hennes mest kända verk är romanen *Ravensong* (1993). Missa inte Lee Maracle på Mänskliga Rättighetsdagarna.

FOTO: WWW.IPSMO.ORG

DANS SOM DÖLJER OCH AVSLÖJAR

FOTO: HÅKAN LARSSON

TVÅ KROPPAR DANSAR på golvet under en stor duk. Duken hindrar och döljer varje rörelse medan tyget draperar en ocean av krusningar. Koreografin träder fram som ett böljande spel mellan ljus och mörker och det täckta avslöjar sig på nytt. Välkommen in att röra dig fritt eller finna din plats i det levande skuggspelet. Liveinstallationen *cloth* är producerad av ccap under konstnärlig ledning av koreografen Cristina Caprioli.

 Cloth

Tid: Fredag 13.00–14.00
Studion

Soraya Post om hatet i världen

Nya vindar blåser i EU och världen. Vid EU-valet 2014 stod det klart: I Frankrike blev det största partiet Front National, i England Ukip och i Danmark Dansk Folkeparti, tre exempel på främlingsfientliga, ibland rasistiska, partier som är starkt kritiska till EU. I USA har rasistiska organisationer ökat radikalt sedan Barack Obama blev president.

Hur bemöts en feminist med romskt ursprung som Soraya Post i svensk och europeisk politik? Hur är det att som Kevin och Kitty Kurth arbeta för USA:s första svarta president med den rasistiska historia som landet har? Och vad kännetecknar den människa som vågar säga ifrån?

Seminarieriet »Why hate?« på Mänskliga Rättighetsdagarna handlar om hur tonläget har höjts i världspolitiken. Moderator är Anna-Lena Lodenius, journalist och författare med många års erfarenhet av att granska politiskt våld och extremism.

 Why hate

Tid: Fredag 16.30 – 17.30 Idun

Soraya Post

FOTO: FEMINISTISKT INITIATIV

Cecilia Wikström

FOTO: EUROPEAN PARLIAMENT

Cecilia Wikström till MR-dagarna

Hur kan och bör EU agera när de egna medlemsstaterna begår människorättskränkningar? Vad händer med människorättskyddet nu när vi fått en stor ökning av främlingsfientliga partier i Europaparlamentet? Det är några av frågorna som EU-parlamentarikern Cecilia Wikström (FP) kommer att diskutera i seminariet »EU – framtidens främsta människorättsförsvare eller förbrytare?«

Arrangör för seminariet är Fonden för mänskliga rättigheter och moderator Hanna Gerdes.

 EU - människorättsförsvare eller förbrytare?

Tid: Lördag 12.00 – 13.00 Idun

VÅLDSUTSATTA KVINNORS RÖST

Årets Per Anger-pris tilldelas den nepalesiska människorättsförvararen Rita Mahato för sitt viktiga och osjälviska arbete för våldsutsatta kvinnor i Nepal.

AV JOHAN PERWE

- YTTERST FÅ KVINNOR i Nepal vågar berätta att de blivit misshandlade av sina män eller andra anhöriga. Nepalesiska kvinnor har lidit tillräckligt länge i det tysta, säger Rita Mahato, vars främsta drivkraft är sitt starka personliga engagemang.

Rita Mahato arbetar sedan åtta år tillbaka för människorättsorganisationen WOREC och är deras representant i sydöstra Nepal nära gränsen till Indien. I sitt arbete med kvinnors hälsa försöker hon medvetandegöra våldsutsatta kvinnor om sina rättigheter genom att ge dem råd och stöd.

Hon har själv blivit utsatt för psykiskt och fysiskt våld och hot. I över 20 år. Som tonåring blev hon bortgift och födde sitt första barn knappt ett år senare. Under graviditeterna misshandlade svärföräldrarna henne och tvingade henne att utföra tunga arbetsysslor, vilket framkallade ett livmoderframfall.

Enligt nepalesisk lag är barnäktenskap förbjudet. Trots det blir många unga flickor bortgifta, i flera fall redan innan de har nått puberteten. De blir tidigt gravida och när det är dags att föda sker det i ett uthus, där de tillbringar sina första dagar med det nyfödda barnet. De anses »orena« och sätts på näringsfattig svältkost och efter sex dagars isolering tvingas de ut på fälten igen.

Tidiga och täta barnafödslar och det orimligt hårda arbetet är orsaken till att så många, även unga kvinnor, drabbas av svåra fysiska problem. Kvinnor som har livmoderframfall blir ofta utstötta i familjen, i de svåraste fallen får de ofta problem med urinläckage. De stigmatiseras, antingen blir de misshandlade, tvingade till sex, eller så blir de övergivna av sina män.

Ritas räddning blev en tvåveckors människorättskurs i Indien.

Årets Per Anger-pristagare: Rita Mahato från Nepal.

- Efter utbildningen insåg jag att det finns andra sätt att leva sitt liv på. Vi kan påverka vår situation genom att göra saker annorlunda. Denna insikt gav mig nytt självförtroende. Därför gick jag med på att göra något på lokal nivå tillsammans med och för kvinnor. Vi vill förbättra relationen mellan människor och arbeta för ett rättvisare samhälle, berättar Rita.

Under de åtta år som hon arbetat för WOREC i Nepal har hon vid flera tillfällen drivit kravet att övergrepp mot kvinnor ska leda till rättslig prövning. WOREC leder arbetet med att stoppa våld mot kvinnor och att ge stöd till kvinnliga människorättsförvarare. Rita anser också att positiv särbehandling av kvinnor bör införas, så att nepalesiska kvinnor får möjlighet att nå en politisk och beslutsfattande nivå.

Men det är ett riskfyllt och komplicerat arbete. Under många år har männen i byn förtalat henne och drivit en kampanj med anklagelser om att hon »förstör deras fruar«. Inget kan dock stoppa Rita.

- Smärtan som jag tidigare upplevde och den möjlighet jag nu har att nå ut i världen

är båda styrkor som driver mig att arbeta för att medvetandegöra kvinnor som har det svårt. Att hjälpa dem dra sin smärta inför domstol. Jag kommer att fortsätta arbeta med det till mitt sista andetag.

Att hon uppmärksammas med Per Anger-priset ser hon mycket positivt på. Det innebär att hon i framtiden kommer att kunna göra ett ännu bättre jobb.

- Erkännandet kommer att hjälpa mig att se på mig själv och känna att, javisst, jag är på rätt spår och det kommer att uppmuntra och sporra mig ytterligare i mitt jobb. Med priset känner jag att ett gott arbete alltid lönar sig och kan få erkännande, och negativa människor kan alltid besegras med positiva attityder, säger Rita.

Prisutdelning av Per Anger-priset

Tid: Torsdag 13.00-14.30 Idun

Hur stärker vi kvinnors rättigheter i ett patriarkalt samhälle?

Samtal med pristagaren Rita Mahato, Nepal.

Tid: Fredag 9.00-10.00 Studion

Samtalsledare: Marika Griehsel, journalist

PER ANGER-PRIS

Varje år delas Per Anger-priset ut till någon som gjort stora humanitära och demokratiframjande insatser. Per Anger-priset instiftades av regeringen till minne av svenske diplomaten Per Anger som i Budapest initierade arbetet med att rädda så många som möjligt undan förföljelse och avrättningar, bland annat med svenska provisoriska pass.

2014 är det 10-års jubileum för priset och inför detta har filmade intervjuer gjorts med alla pristagare, där de berättar om sitt liv idag och sin fortsatta kamp. Det finns också ett pedagogiskt material där man kan arbeta i klassrummet med mänskliga rättigheter utifrån priset. <http://www.levandehistoria.se/perangerpriset>

ANJA PÄRSON MED I URPREMIÄR AV DOKUMENTÄR PJÄS

Under årets Mänskliga Rättighetsdagar blir det urpremiär för den dokumentära gestaltningen *Den tomma stolen* som skildrar de tio aktivister som fått Per Anger-priset, regeringens pris för mänskliga rättigheter. Människorättsförfvararnas röster kommer att framföras av bland annat skidstjärnan Anja Pärson, författaren Carl-Johan Vallgren, teaterchefen Fransesca Quartey och makarna Pierre Schori och Maud Edgren-Schori.

Anja Pärson

- **DET ÄR ÄROFYLLT** och en aning nervöst, säger Carl-Johan Vallgren som aldrig har deltagit i något liknande tidigare, men tycker att de högerradikalas frammarsch i Europa ger anledning till oro.

- Förhoppningsvis kan framförandet leda till ännu mer fokus på frågan om respekt för mänskliga rättigheter. Att budskapet på nytt hamnar i strålkastarljuset, säger han.

Den tomma stolen görs på uppdrag av Forum för levande historia och för produktionen står Hedda Krausz Sjögren som i många år har turnerat med den dokumentära pjäsen *Seven* som handlar om sju kvinnliga människorättsaktivister - en pjäs som har satts upp mer än 200 gånger i över 20 länder.

- Det är fantastiskt att en person som Anja Pärson säger ja till att låna ut sin röst vid urpremiären av *Den tomma stolen*. Hon är en förebild för många. Vi har ett spektrum av olika samhällsprofiler som har en stark egen röst och inte

gritet på scenen, säger Hedda Krausz Sjögren.

Tillsammans med dramaturgen Jonas Jarl och researchern Kerstin Gustafsson Figueroa har hon skrivit en pjäs som ska berätta om de tio människorättsaktivister som har fått Per Anger-priset genom åren.

- Vi har frågat oss: Vilka är de? Hur ser deras drivkrafter ut? Hur har kampen påverkat deras liv? Det har varit ett speciellt uppdrag eftersom i stort sett samtliga lever under svåra förhållanden. Det kan vara svårt att ens kontakta dem. Några har varit fängslade. Vi har fått gå omvägar, till exempel sökt upp anhöriga, säger Hedda Krausz Sjögren.

Formen är - liksom tidigare med *Seven* - en så kallad »läsning«, där aktivisternas repliker läses upp av kända personer från en teaterscen, varje föreställning kan ha olika läsare. Det handlar alltså inte om någon traditionell teater med scenerier och skådespelare.

- Det som är spännande med en sådan här form är att människor som har makt och röst i samhället gestaltar människor som inte på samma sätt har röst, och när detta görs från en teaterscen inför publik så blir det starkt. Publiken ser både

aktivisten som gestaltas och den kända personen - på samma gång. Det blir en intressant perspektivförskjutning, olika

lager av verklighet där verkliga människor gestaltar andra verkliga människor.

Makarna Pierre Schori och Maud Edgren-Schori kommer båda att delta i läsningen av *Den tomma stolen*. Den före kabinettssekreteraren Pierre Schori ska gestalta Taghi Rhamani, make till den iranska människorättsaktivisten Narges Mohammadi, som fick Per Anger-priset 2011 och som tills helt nyligen har suttit i fängelse. Maud Edgren-Schori, som bland annat har arbetat som genusrådgivare på uppdrag av FN, har tidigare läst en av rollerna i *Seven*.

- Det var en stor upplevelse. Jag hoppas nu kunna bidra till att öka förståelsen för människors utsatthet och att jag kan uttrycka mig så att »min röst« kan känna igen sig, att jag gör den rättvisa, säger hon.

Den tomma stolen kommer

längre fram att sättas upp i en mer interaktiv form i skolor i Forum för levande historias regi.

Premiär på *Den tomma stolen*

Tid: Torsdag 13.00 i Idun i samband med prisutdelning av årets Per Anger-pris.

Carl-Johan Vallgren

Pierre Schori

Maud Edgren-Schori

AKTIV FRITID - FÖR VEM?

Kultur är en viktig del av många människors fritid. Men att ha tillgång till kulturlivet är långt ifrån en självklarhet för alla.

- **Trots att man** på senare år har tagit krafttag kring frågan så återstår mycket för att uppnå det kulturpolitiska målet om att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet, säger Christina Velander på Arvsfonden.

Under åren 2013–2016 genomför Arvsfonden satsningen Egen kraft, som vill uppmuntra ideella aktörer att söka medel för nyskapande projekt av och med personer med funktionsnedsättning inom områdena utbildning, arbete och fritid.

- Här har föreningar och andra ideella aktörer möjligheter att bland annat söka bidrag för att finna nya vägar för personer med funktionsnedsättning att delta i kulturlivet, och för att undanröja de hinder som står i vägen för ett jämlikt deltagande, säger Christina Velander.

Ett av kulturprojekten är »Rörelsedriven ljudkonst« där personer med olika funktionsnedsättningar är med och skapar nya kompositioner. Ett annat är »Vi sjunger hjärna« - en metod som bygger på att personer med demens sjunger tillsammans med en partner, en anhörig eller någon i personalen, sånger som de sjungit tidigare i sina liv.

Arvsfonden ger bidrag till två olika

sorters stöd: lokalstöd och projektstöd. Lokalstöd är ett stöd till föreningar som vill anpassa sina lokaler för nya aktiviteter för barn, unga eller personer med funktionsnedsättning. Isabergs ridklubb i Gislaveds kommun har till exempel fått hjälp att bygga om lokalerna för att göra ridningen tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Det kan handla om personer som i dag inte kan använda anläggningen fullt ut eller som inte kan komma upp på hästarna för att de har rörelsehinder eller problem med balans och muskulatur.

Andra projekt inom ramen för Egen kraft är RaceRunning, en sport som utövas med hjälp av en trehjulig »springcykel«. Med individuell anpassning gör cykeln att personer med omfattande rörelsehinder ges möjlighet att springa. Inom utbildningssektorn har Arvsfonden bland annat gett bidrag till att utveckla en tvåårig eftergymnasial distansutbildning vid Mora folkhögskola för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Och inom området arbete har Funkisförmedlingen i Växjö fått stöd för att bryta isolering och utanförskap genom att stödja och vägleda personer med funktionsnedsättning att komma ut på den reguljära arbetsmarknaden.

Svensklaget i RaceRunning vid International Camp and Cup i Köpenhamn. Sporten utövas med hjälp av en trehjulig springcykel som gör att människor med rörelsehinder kan springa.

FOTO: PERNILLA HANSEN

Ekram Zubaydi, Elham Ahmed Saleh och Duaa Subhi från Palestina har deltagit i Young Womens Peace Activism med stöd från Kvinna till Kvinna.

»Unga kvinnor är framtiden«

Att stärka kvinnors rättigheter och öka kvinnors inflytande i fredsprocesser hör till organisationen Kvinna till Kvinna:s kärnfrågor sedan starten på 1990-talet.

Kvinna till Kvinna är en kvinnoorganisationsorganisation som tillsammans med partnerorganisationer i konflikttrubbade områden arbetar för att stärka kvinnor och stötta dem i deras arbete för hållbar fred, säger Matilda Reiderstedt, informatörsamordnare på Kvinna till Kvinna som ger stöd till över 130 kvinnoorganisationer i Central- och Västafrika, Mellanöstern, Södra Kaukasien och Västra Balkan.

Före sommaren deltog hon på en kvinnokonferens i Jordaniens huvudstad Amman där Kvinna till Kvinna-initiativet Young Womens Peace Activism avslutades.

- Vi startade initiativet 2012 för att stärka unga kvinnliga aktivister i Jordanien, Libanon, Egypten, Palestina, Irak och irakiska Kurdistan. Deltagarna fick bland annat i uppdrag att identifiera och beskriva hur situationen ser ut för unga kvinnor i deras respektive länder. I intervjuer fick unga kvinnor svara på hur de ser på sig själva, sin situation och sina rättigheter. Min uppfattning från de unga aktivister jag lärt känna är att de upplever att de har stora påverkansmöjligheter. Och att det inte finns några gränser för deras arbete, inga frågor är för stora eller små. Utmaningarna de har framför sig ser olika ut beroende på var de kommer ifrån, men alla har drivkraften och styrkan att vilja förändra. Även om arbetet är tufft och de möter motgångar är glädjen över att vara en del av ett förändringsarbete det gemensamma som driver dem framåt, säger Matilda Reiderstedt.

Även i Sverige har Kvinna till Kvinna en verksamhet som är riktad till unga kvinnor.

- I vår volontärverksamhet, som stöds av Arvsfonden, utbildar vi unga tjejer till informatörer. Det är både ett sätt att stärka och utbilda kvinnor här i mänskliga rättigheter och utbilda dem om kvinnors situation i andra länder.

FOTO: OVE ANDERSSON

MUSIKER MOT RASISM

ARTISTEN MAXIDA MÄRAK från Jokkmokk, som engagerat sig i protesterna mot gruvindustrin i samernas traditionella områden, och Xenia Kriisin, experimentell artist från Göteborg, kommer att framträda på avslutningskonserten under Mänskliga Rättighetsdagarna. Bakom arrangemanget står Musiker Mot Rasism, en politisk och religiöst obunden förening som ordnar konserter och evenemang mot rasism och för mångfald.

– Hösten 2012 när rasismen var mer utbredd än på länge, vilket bland annat yttrade sig i Sverigedemokraternas framgångar, tog jag initiativ till en konsert mot rasism i Göteborg. Den ledde till att Musiker Mot Rasism startade 2013, säger Alexander Goldmann, grundare av Musiker Mot Rasism och ordförande i Göteborg.

Han är själv musiker i rockbandet In

Alexander Goldmann

i dimman och arbetar som gitarrlärare. Nätverket finns numera också i Stockholm och Malmö.

– Vi startade för att påverka människor att aktivt ta ställning mot rasism i sin vardag och i sina politiska val. Vi lyckas ena människor mot rasism, människor som kanske inte är så vana vid att engagera sig annars. Vi har ett enkelt och positivt budskap som många kan skriva under på och så är vi en del av en antirasistisk

folkrörelse som är stark just nu.

På Musiker Mot Rasisms miniseminarier på utställartorget kommer Behrang Kianzad, journalist och dj, att prata om musik inom antirasism och Masoud Vatankah, grundare av bland annat »Göteborg mot rasism«, ska tala om vikten av folkrörelser när högerextremism brer ut sig.

Xenia Kriisin, med bakgrund i jazz och improvisation, kommer att framträda under avslutningskonserten på Mänskliga Rättighetsdagarna.

FOTO: OVE ANDERSSON

Artist mot rasism: Maxida Märak.

Att verka utan att synas – för demokratin

Sveriges Stadsmissioner är i år med på Mänskliga Rättighetsdagarna med monter, seminarier och avslutningskonsert. Genom projektet Lokal social mobilisering stöttar de mobiliseringssatsningar som Asylstafetten, Gothenburg EU Migrants, KvinnoSim Linköping och Musiker Mot Rasism. Projektet får stöd av Svenska PostkodLotteriets stora satsning på mångfald och tolerans.

– Demokrati är en av de viktigaste hörnpelarna för ett väl fungerande samhälle. Men trots fria val och rätt att uttrycka sina åsikter behövs det likväl kraftfulla insatser inom området, och det är här – i själva demokratibygandet – som de idéburna organisationerna har en viktig roll att fylla. Lokal social mobilisering är ett bra exempel på hur det konkret kan gå till, säger Stina Götbrink, vice vd på Svenska PostkodLotteriet.

I projektet arbetar Sveriges Stadsmissioner utifrån devisen »att verka utan att synas«. Hur går detta att förena med PostkodLotteriets önskemål om synlighet och kommunikation?

– Vi vill inget hellre än att våra lottköpare får ta del av alla viktiga projekt som de är med och bidrar till genom att vara med i PostkodLotteriet! Utan dem hade inte finansieringen av Lokal social mobilisering och alla andra projekt varit möjlig. Men på vilket sätt som projekten kommuniceras, ja det är upp till respektive förmånstagare att bestämma och genomföra, säger Stina Götbrink.

En kommunikationsväg som Sveriges Stadsmissioner valt är att samarbeta med Mänskliga Rättighetsdagarna och bland annat stötta avslutningskvällen med mobiliseringssatsningen Musiker Mot Rasism.

Stina Götbrink

Mänskliga rättigheter

Teologiska högskolan
Stockholm

För dig som vill studera Mänskliga rättigheter

Kunskap och utbyte av erfarenheter är en förutsättning för att värna om mänskliga rättigheter. THS tvärvetenskapliga utbildning ger verktyg för att arbeta med dessa frågor. Här har du också möjlighet att knyta kontakter med andra som är engagerade i arbetet för mänskliga rättigheter.

- Kandidatprogram
- Masterprogram
- Fristående kurser
- Uppdragsutbildning

teologiska
högskolan
stockholm

Tänk THS!

Sista ansökningsdag för läsåret 2015/2016 är 15 april

Teologiska högskolan Stockholm • Åkeshovsvägen 29 • 168 39 Bromma • Tel 08-564 357 00 • www.ths.se

Välkommen till våra seminarier!

Torsdag 13 nov kl. 16:30

Att störa homogenitet

Ett samtal om vikten av att störa den påstådda homogeniteten för att inkludera de berättelser som på olika sätt valts bort genom Sveriges historia.

Arrangörer: Sensus studieförbund, Rättighetscentrum Västerbotten, Rättighetscentrum Norrbotten och Region Västerbotten

Fredag 14 nov kl. 9:00

Varning för ras – ett samtal om rättigheter, ras och kultur

I seminariet diskuteras representation, diskriminering och rasism och kulturens roll i detta.

Arrangör: Sensus studieförbund, Rättighetscentrum Västerbotten, Mångkulturellt centrum och Region Västerbotten

sensus

**RÄTTIGHETS
CENTRUM
NORRBOTTEN**

**RÄTTIGHETS
CENTRUM
VÄSTERBOTTEN**

MISSA INTE

FÖRENINGEN ORDFRONTS SEMINARIER PÅ MR-DAGARNA

Bland annat:

GRUVBOOM OCH MOTSTÅND

Torsdag 15.00–16.00 Tonsalen

DEMOKRATI OCH YTTRANDEFRIHET I RYSSLAND

Lördag 10.00–11.30 Peterson-Berger

**BESÖK OSS OCKSÅ PÅ UTSTÄLLARTORGET,
monternummer 4**

FÖLJ OSS på Twitter: @foreningenO

Facebook: Föreningen Ordfront

**FÖRENINGEN ORDFRONT – för en bred
samhällsdebatt, demokrati och människors lika värde**

Tel: 0762-67 69 24
info@ordfront.se
www.ordfront.se

ORDFRONT

Till Ryssland med kultur

Creative Force – så kallas Svenska Institutets program för att stärka utvecklingen av demokratiska strukturer i olika länder. I Ryssland handlar det om samarbeten kring jämställdhet, hbtq, medier, musik och teater.

I PROGRAMMET försöker Svenska Institutet knyta ihop kulturpersoner och medieaktörer i Sverige med sina motsvarigheter i Ryssland.

– Genom att skapa långsiktiga relationer på individnivå med förändringsaktörer och opinionsbildare i Ryssland kan kulturpersoner och medieaktörer i Sverige hjälpa till i arbetet för demokrati och mänskliga rättigheter där, säger Judith Black, programansvarig för Creative Force i Östra Europa och Ryssland.

Ett demokratiprojekt som har fått stöd är utställningen Article One, där namnet syftar på paragraf 1 i FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna. Projektets mål är att sätta hbtq-frågan på den politiska agendan och diskutera museernas ansvar för frågor om mänskliga rättigheter.

– Sexuella minoriteter har det väldigt tufft i dagens värdekonserverade Ryssland. Därför har vi gett stöd till olika projekt med fokus på hbtq-frågor, säger Judith Black.

Civil Rights Defenders har bland annat fått bidrag för att stötta föräldrar till hbtq-personer i S:t Petersburg och för att utbilda människorättsförsvarare i Norra Kaukasus. Nätverket Doris Film från Göteborg, som arbetar för att förändra attityder och strukturer i filmbranschen, har genomfört så kallade »Doris dagar« i Kaliningrad och S:t Petersburg tillsammans med jämställdhetsexperter Gertrud Åström och flera projekt har genomförts för att stärka kvinnors ställning inom musikbranschen.

Svenska Institutet har också gett stöd till olika utbildningsinsatser för journalister i Ukraina.

– Det övergripande målet – att främja mänskliga rättigheter och en demokratisk utveckling – känns mer angeläget än någonsin. I svåra tider blir kulturens

FOTO: SVENSKA INSTITUTET

Kulturmöte: Jenny Wilson tillsammans med den ryska artisten Galya Chikiss i Moskva.

och kreativitetens betydelse för demokrati och yttrandefrihet ännu tydligare. Svenska institutet vill uppmuntra så mycket svenskt-ukrainskt samarbete som möjligt inom det civila samhället, trots det allvarliga politiska läget.

Vad gäller utbildningsinsatser för journalister så har till exempel Poppius journalistskola beviljats stöd för ett projekt att stötta självständiga medier i Ukraina med workshops på temat nya medier och journalisten Malcolm Dixelius bygger upp ett nätverk för oberoende dokumentärfilmare i Ukraina, Vitryssland och Sverige.

– Projektet påbörjades förra året och fortsätter trots den politiska spänningen mellan öst och väst.

Svenska organisationer inom kultur och medier med internationella kontakter kan söka stöd från Svenska Institutet för liknande samarbetsprojekt.

FOTO: MARIA JOHANSSON

Hållbara metoder ger bättre skörd, något som praktiseras i Mandunguni, Kenya.

Handbok i hållbarhet

Vilka män och kvinnor har makt att använda och kontrollera naturresurser i ett område? Vilka metoder kan lokalsamhällen använda för att analysera och förstå vilka lokala miljöproblem som finns och vilken påverkan dessa har på invånarnas liv?

I FORUM SYDS nya handbok *The right(s) way forward* finns metoder utvecklade för och tillsammans med kvinnor och män på landsbygden runt om i världen som tillsammans vill arbeta för en mer hållbar och rättvis framtid. Handboken är skriven för att människor i lokalsamhällen ska känna fullt ägandeskap i processen genom att de själva definierar sina behov och formulerar lösningar i handlingsplaner. Metoderna bygger på att alla kan delta oberoende av om de kan läsa eller skriva.

– Erfarenheten av att använda metoderna i handboken har hittills varit att organiseringen stärks, att kvinnor träder fram som aktiva aktörer och att människor får ett verktyg att både förändra sina arbetssätt och hävda sina rättigheter när deras försörjning och liv hotas av miljöförstöring och klimafförändringar, säger Anna Rambe på Forum Syd.

The right(s) way forward finns tillgänglig på engelska, spanska och swahili. Det finns även ett pedagogiskt material utvecklat för gymnasienivå och folkhögskolor som vill jobba med miljö och klimat, demokratisering, mänskliga rättigheter och hållbar utveckling på ett genus- och normkritiskt sätt. Både handbok och pedagogiskt material kommer att finnas till försäljning under Mänskliga rättighetsdagarna och kan beställas på Forum Syds hemsida.

Med Forum Syds handbok kan alla delta oberoende av om de kan läsa eller skriva.

FILM GRANSKAR MAKTEN I KAMERUN

DET FINNS DE SOM MENAR att kultur är allra bäst på att utmana maktfullkomliga regimer, att subtilt underminera deras existens och få människor att våga tänka kritiskt. Inte konstigt då att i princip alla diktaturer begränsar konstnärliga friheter och censurerar kulturella uttryck.

Det är just vad som hänt den prisbelönta kamerunske filmskaparen Jean-Pierre Bekolo som besöker Mänskliga Rättighetsdagarna med sin senaste film *The President* där han använder saga, science-fiction, satir och låtsasdokumentära tv-fragmenterade nyhetssnuttar för att berätta om maktkoncentration och samhällets liknöjdhet. Flertydigt och subtilt ställer filmen oroande frågor om Kameruns president Paul Biyas 32 år vid makten. Så har den också totalförbjudits av censuren i hemlandet.

– Film ska på något sätt alltid komma efteråt, blicka tillbaka för att berätta om till exempel den arabiska våren, säger Jean-Pierre Bekolo i en intervju med webbtidningen SlateAfrique.

Filmen *The President* får inte visas i hemlandet Kamerun.

– Var var filmen innan? Film måste kunna se framåt, öppna nya dörrar och skapa revolutioner. Jag vill inte berätta det som har hänt, jag vill inspirera dem som får det att hända!

Filmen visas i samarbete med CinemAfrica, Nordens största festival för afrikansk film, som sedan 1998 har arbetat för att föra fram mer afrikansk kvalitetsfilm i Sverige. Den följs av ett långt samtal med regissören.

FOTO: AKWA BETOTE

Regissören Jean-Pierre Bekolo från Kamerun gästar Mänskliga Rättighetsdagarna.

Gérard Essomba, skådespelare i filmen *The President* från Kamerun.

Skratt som förändrar liv

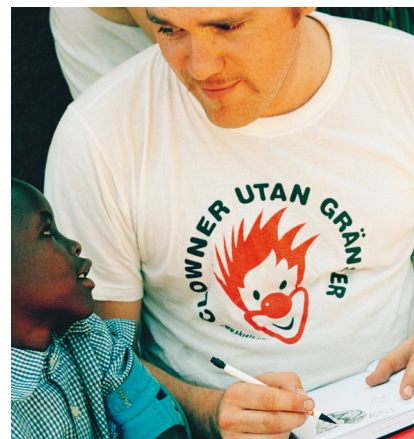

FOTO: CLOWNER UTAN GRÄNSER

Konfrencier i Idun under MR-dagarna: Joel Lindh, Clowner utan Gränser.

Sedan Clowner utan Gränser startade 1996 har de skrattat med mer än en miljon barn världen över. I sin verksamhet skickar de clownar och artister till barn och samhällen drabbade av krig, konflikt och andra kriser i världen.

– Clowner utan Gränser påminner barn i flyktingläger, ungdomsfångelser och andra utsatta miljöer om att de är vanliga människor och att det finns andra utanför som ser dem. Att möta barn i lust, lek och glädje är vårt uppdrag. När det fungerar som bäst skapas hopp, mänsklighet och livsvilja, säger Jessica Wallbom, projektledare på Clowner utan Gränser.

Just nu har Clowner utan Gränser projekt i bland annat Burma, Demokratiska Republiken Kongo, Jordanien, Libanon, Sydsudan och Kambodja. Sedan hösten 2012 arbetar de i flyktingläger och på center för flyktingar i Syriens grannländer för att med föreställningar och workshops väcka drömmar till liv och påminna barnen om att hoppet aldrig får gå förlorat. Organisationen genomför också två expeditioner till det tyfondrabbade området Tacloban i Filippinerna under 2014.

– Det finns barn som lever i utsatthet här hemma i Sverige precis som utomlands, barn som flytt från krig och katastrofer. Alla barn i de här situationerna behöver känna framtidstro med hopp och glädje. Vi använder samma metod här hemma som ute i världen, men vårt arbete utomlands kräver större flexibilitet och mer struktur, säger Jessica Wallbom.

Clowner utan Gränser deltar med två seminarier på Mänskliga Rättighetsdagarna. De har också en monter på utställartorget.

Östra Teaterns pjäs *Churchill var inte heller klok* – om arbetslivet för personer med funktionsnedsättning är baserad på verkliga upplevelser. Syftet med föreställningen är att öka förståelsen för människor med funktionsnedsättning och deras livssituation.

CHURCHILL VAR INTE HELLER KLOK

Arbetslösheten bland funktionsnedsatta ökar dramatiskt. I Östra Teaterns pjäs *Churchill var inte heller klok* får vi följa tre unga människors kamp för att ta sig in i arbetslivet.

- ATT GÖRA EN PJÄS om den stentuffa situationen i arbetslivet har varit en utmaning. Å ena sidan arbetslivet med allt hårdare krav på effektivitet och lönsamhet. Å andra sidan de funktionsnedsatta, den grupp hos Arbetsförmedlingen som är arbetslös längst och har svårast att få en anställning. Min egen son med autismliknande tillstånd blev arbetslös medan jag skrev pjäsen, så jag har kunnat följa det hela från gräsrotsnivå och sett hur stentufft läget är. Bara hälften av alla med funktionsnedsättning är i sysselsättning, säger Gunilla Boëthius, pjäsförfattare.

Ett hårt slimmat arbetsliv med bemanningsföretag, rekryteringssajter och facilitytjänster leder till att många fasta jobb aldrig blir aktuella för den som har en funktionsnedsättning, menar hon.

– Företagen har enorma krav på varanda en de anställer. Men, mitt i detta dystra så börjar det växa fram något nytt. Man talar om mångfald, hållbarhet

och mänskliga rättigheter; att företagen har ett samhällsansvar. En del av dem har börjat jobba på att anställa personer med funktionsnedsättning. Fortfarande är detta i sin linda, men en trend som kanske är på väg att växa sig starkare.

Varför skrev du pjäsen?

– För att jag inte kan acceptera en utveckling där man bara ser till det tekniska och vinstdrivande och struntar i alla sociala målsättningar. Då blir samhället omänskligt. Genom att i pjäsen visa på Jonas med Aspergers syndrom, Hanna med adhd och Anton med utvecklingsstörning och deras kamp för att få ett jobb vill jag väcka åskådarnas känslor och engagemang: de här människorna existerar, och de behövs!

Tid: Torsdag 11.00–12.00 Studion

Manus: Gunilla Boëthius

Regi: Stephen Rappaport

Skådespelare: Maria Lindström, Petter Billengren, Joakim Sikberg

Producent: Ulrika Ragnar Borell

Musik för fred

André de Quadros, musikprofessor vid Boston University, är övertygad om att musik och musikaliskt samarbete kan leda till fred och en ökad respekt för mänskliga rättigheter – i år gästar han Mänskliga Rättighetsdagarna i Umeå. Som dirigent, musikskapare, musiklärare och rättighetsaktivist har han genom projekt i över 40 länder arbetat med musik som medel för förändring. Arbetet har till exempel genomförts i länder plågade av konflikter, i marginaliserade samhällen och fängelser, där behoven är som störst. Bland mycket annat har de Quadros varit med och skapat musikfestivalen Aswatuna i Jordanien, en musikfestival som samlade körer från Irak, Jordanien, Libanon, Palestina och Syrien. Han har även arbetat med ett historiskt projekt där palestinska och israeliska körer möts och arbetar tillsammans med syftet att främja förståelsen mellan de olika samhällena.

André de Quadros.

Dikter mot våld

Hot och våldsdåd från olika beväpnade grupper hade gjort staden Medellín i Colombia till själva epicentret för terrorism och kallades »den mest våldsamma staden i världen». Ett antal poeter fick idén att försöka bryta människors rädsla med kultur.

1991 arrangerades den första Internationella Poesifestivalen. Mitt i allt dödande satte de igång att deklamera för livet – för solidaritet och fred – på gator och torg. De kallade det kulturellt motstånd. Festivalen blev en ventil för all ångest och en gnista som tände människors hopp om en tryggare framtid. Våldsamheterna tog en paus och stadens invånare tog åter sin stad i besittning.

Festivalen växte för varje år och är nu en av de största poesifestivalerna i världen. 2006 fick de Right Livelihood-priset (som ofta kallas »Det Alternativa Nobelpriset») i Sveriges riksdag. Poeten och läraren Jairo Guzmán från Colombia berättar om festivalen och läser dikter under Mänskliga Rättighetsdagarna.

Är kulturen tillgänglig för alla?

Personer med funktionsnedsättning har rätt till kultur på samma villkor som alla andra, men är kulturlivet tillgängligt? Hur fungerar det i verkligheten och vad görs idag för att kulturen ska bli mer tillgänglig?

Välkomna till Arvsfondens seminarium

Fredag 14 november klockan 14:30 - 16:00 i sal Balder och Brage.
Medverkande: Arvsfonden, Myndigheten för delaktighet, Kulturrådet samt ett antal arvsfondsprojekt.

Har er förening en projekttid?
Kom förbi vår monter så berättar vi vilka möjligheter som finns och hur man söker medel ur Arvsfonden.

www.arvsfonden.se | info@arvsfonden.se | tel 08-700 08 00

Möt Kvinna till Kvinna på MR-dagarna

Med stöd från Arvsfonden

Fredagen den 14/11

13.00-14.00 i sal Mimer

Hitting the glass ceiling

Minutställning: Överlevare av sexuellt våld från kriget i Kosovo skapar konst för att bearbeta övergreppen.

Tillhörande workshop om kvinnor och tjejers rätt till den egna kroppen.

Lördagen den 15/11

10.00-11.30 i sal Miklagård

Six Days

Dokumentärfilm: Six Days skildrar tre kvinnorättsförsvarares arbete i krigets kölvatten. Möt Nelly från Liberia, Lanja från kurdiska delen av Irak och Maia från utbrytarrepubliken Abchazien.

Hjälp oss förändra!

Din gåva behövs! SMS:a MAKT till 72 980 så skänker du 50 kr till vårt arbete med att stärka kvinnor i krig och konflikter. www.kvinnatillkvinna.se

Du hittar oss i monter 18

Kvinna till Kvinna

Det är i skolan, i sjukvården, på förskolor och äldreboenden som mänskliga rättigheter omsätts i praktiken. Flera av årets seminarier är därför riktade speciellt till politiker och tjänstemän inom kommuner, landsting och regioner.

© ROBERT BLOMBÄCK

Alfons lockar pojkar att läsa, oavsett språk.

Kommuner och landsting spelar roll

FLERA SEMINARIER under Mänskliga Rättighetsdagarna är riktade till anställda inom kommuner och landsting. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) anordnar seminarier om hbt-arbete på lokal och regional nivå, goda exempel på jämställda villkor för kulturutövning samt om kommuners, landstings och regioners roll i genomförandet av mänskliga rättigheter.

– Vi har samarbetat med Mänskliga Rättighetsdagarna under flera år och vi märker hur allt fler kommuner, landsting och regioner ser vilken viktig roll de kan spela. Därför är denna chans till inspiration och diskussion viktig, säger Tyra Warfvinge, SKL.

Ni ska presentera en rapport från Europarådets kongress för lokala och regionala organ, vad handlar den om?

– Den beskriver hur man kan arbeta med mänskliga rättigheter på lokal och regional nivå och lyfter fram bra exempel från olika europeiska länder. Exempelvis har man i en region skapat ett så kallat Centrum mot våld, som drivs av hälsoexperter från landstinget, socialarbetare

från kommunen och volontärer från lokala kvinnojourer. Centret består av en avdelning för barn, en kvinnofridsmottagning och en mansmottagning. Genom att fokusera på rättighetsinnehavarna kan myndighetsinsatser från olika nivåer samlas och samordnas. Ett annat exempel är yrkesutbildning av lärarassistenter med romsk bakgrund som bidrar till att skolor får hjälp med att uppfylla sina skyldigheter att tillgodose olika behov på ett inkluderande sätt. De stöttar också barn med romsk bakgrund i den dagliga undervisningen.

Hur ser situationen ut för hbt-personer i Europa?

– Det finns en positiv utveckling mot att erkänna och skydda hbt-personers rättigheter, dels i ett antal länder och dels genom tydligare ställningstaganden från FN och Europarådet. Samtidigt sker allvarliga kränkningar i flera länder. Det handlar om allt från lagar som förbjuder homo- och bisexuella vissa typer av jobb till inskränkningar i yttrandefrihet genom förbud mot gayparader, diskriminering och hatbrott som inte

tas på allvar. Även i Sverige utsätts hbt-personer för våld, diskriminering och andra kränkningar. I den hbt-strategi som regeringen presenterade i våras lyfts allvarliga skillnader fram, så som skillnader i hälsa, självmordsbenägenhet och våldsutsatthet. Därför är det arbete som görs för att skydda och främja hbt-personers rättigheter oerhört viktigt. Ett arbete som behöver stärkas och spridas.

Vad kan offentlig sektor göra för att kulturen ska bli mer jämställd?

– Kommuner och landsting har en avgörande roll både för människors kulturskapande och kulturupplevelser. Det gäller allt från bibliotek, skolteater, museer och kulturskolor till olika stödformer för arrangemang eller särskilda insatser för att få en jämnare könsfördelning bland kulturkonsumenter och kulturutövare. I vårt seminarium berättar vi om några konkreta exempel på hur det kan se ut – till exempel att öka andelen kvinnliga filmare, spela mer musik av kvinnliga tonsättare, eller få fler pojkar att läsa böcker.

IMER-förbundet är ett forskarnätverk som har arbetat med mångfaldstemat inom den akademiska miljön sedan 1990-talets början. Förbundet har bl.a. arrangerat kurser, seminarier och workshops för olika målgrupper. IMER-förbundet har de senaste åren deltagit i de årliga Människliga Rättighetsdagarna (MR-dagarna) för att informera om sin verksamhet och diskutera frågor som berör IMER-fältet.

I år deltar IMER på MR-dagar med ett seminarium på temat: »Den mänskliga rättigheten att ta plats, höras och synas«.

KULTUR FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER I PERU

FREDAG 14 NOV: PROMOTING HUMAN RIGHTS IN PERU THROUGH CULTURAL EXPRESSIONS! Medverkande: Gabriel Salazar, media officer, Coordinadora Nacional de Derechos Humanos, Miguel Rubio, director, Artistic group Yuyachkani, Ana Sofia Pinedo, educator Artistic Group Arena y Esteras, Rocio Palomino, director Diakonia Peru. Tolkas från spanska till svenska.
Sal: Balder & Brage

LÖRDAG 15 NOV: MOVING MOUNTAINS – UNGDOMAR BYGGER GLOBALT NÄTVERK FÖR ATT FÖRÄNDRA VÄRLDEN
Med Sven Jansson, Diakonia och Diakoniaaktivister.
Sal: Grim

BESÖK OSS ÄVEN I VÅR MONTER.

PLUSGIRO 90 33 04-4. DIAKONIA.SE

Verksamheten granskas av Svensk Insamlingskontroll.

Föreläsningar. Utbildningar. Processledning. Demokratiska mötesformer. Ledarskap. Metoder för inlytande och delaktighet.

VI KAN DEMOKRATI I PRAKTIKEN.

VÅRA SEMINARIER PÅ MR-DAGARNA:

Pupils as Agents for Fundamental Democratic Values and Human Rights?

Torsdag 15.00–16.00 Rist

Ska vi byta erfarenheter med varandra?

Fredag 9.00–10.00 Rist

Why hate?

Fredag 16.30–17.30 Idun

Gör din röst hörd!

Lördag 13.30–14.00 Stora scen

www.demokratiakademin.se

www.democracy.se

E-post: anette@demokratiakademin.se

Telefon +46 707 34 10 42

Jämlik vård

Att jämställdhetsintegrera ett styr- och ledningssystem

Fredag 14/11 kl 9.00-9.30

Lilla scenen i Teaterfoajén

När jämställdhetsprojektet avslutas är det lätt att falla tillbaka till ruta 1. Vad är utmaningarna och hur har vi lyckats integrera jämställdhet i verksamheten? Ta del av oss - för in hos er!
Föreläsare: **Tanya Jendersen**, strateg, Norrbottens läns landsting

En HBT-certifierad hälsocentral

Fredag 14/11 kl 10.00-11.00

Stora scenen i Galleriet

HBT-personer uttrycker tillitsbrist till hälso- och sjukvården. Idag har Norrbotten två HBT-certifierade hälsocentraler. Hur har certifieringen upplevts av personalen och har det blivit bättre?

Föreläsare: **Eva Raattamaa**, barnmorska Ungdomsmottagningen och **Irene Kylmäniemi**, verksamhetschef

Granitens hälsocentral i Kiruna
Norrbottens läns landsting.

SÅ HÄR LÄSER DU SCHEMAT

På nästa uppslag börjar schemat för Mänskliga Rättighetsdagarnas program. På översta raden ser du vilken sal seminariet kommer att hållas i samt hur många besökare varje sal rymmer. I varje ruta ser du seminariets titel samt vilket nummer det har för att du lätt ska hitta det bland programbeskrivningarna på sidorna 26–36.

LOKAL PLATSER	Idun 999	Studion 260
09.00–10.30	1. Invigning 	
10.30–11.00	Paus	
11.00–12.00	2. Rigoberta Menchú Tum och urfolkens rättigheter 	3. Churchill var inte heller klok
12.00–13.00	Lunch	
13.00–14.30	12. Ceremoni med årets Per Anger-pristagare 	13. Human Rights Behind Bars? Political Cases and Penal Institutions in Russia and Belarus
14.30–15.00	Paus	
15.00–16.00	22. Visuell makt	23. MR-aktuellt

SVENSKA INSTITUTET UTLYSER:

Creative Force – samarbetsprojekt.

Svenska institutet ger stöd till samarbetsprojekt mellan svenska och utländska organisationer som verkar för att stärka öppenhet och demokratiska strukturer genom samarbeten inom kultur och media.

Öppet för samarbeten med Afrika, Mellanöstern och Nordafrika, Östra Europa, Västra Balkan och Turkiet samt Ryssland.

Sista ansökningsdag 27 januari 2015. Läs mer på www.si.se/creativeforce

Si.

TORSDAG 13 NOVEMBER

LOKAL PLATSER	Idun 999	Studion 260	Tonsalen 110	Grim 104	Peterson-Berger 100
09.00–10.30	1. Invigning 				
10.30–11.00 Paus					
11.00–12.00	2. Rigoberta Menchú Tum och urfolkens rättigheter 	3. Churchill var inte heller klok	4. Blonda, blåögda vikingar på museum?	5. Vem har ansvar i konsumtionskulturen?	6. Skapa, lyssna, läsa – om jämställdhet och kultur i kommuner och landsting
12.00–13.00 Lunch					
13.00–14.30	12. Ceremoni med årets Per Anger-pristagare 	13. Human Rights Behind Bars? Political Cases and Penal Institutions in Russia and Belarus 	14. Samtyckeskultur	15. Gruvexploatering i Sápmi	16. Från vackra ord till verkstad
14.30–15.00 Paus					
15.00–16.00	22. Visuell makt 	23. MR-aktuellt	24. Gruvboom och motstånd	25. Är aborträtten hotad i Europa?	26. Kommuner och regioner med sikte på mänskliga rättigheter
16.00–16.30 Paus					
16.30–17.30	32. Count me in! 	33. Feministisk graffiti öppnar rum för fred	34. MR-aktuellt	35. Att störa homogenitet	36. Kommuner och regioner med sikte på mänskliga rättigheter
17.30–18.00 Paus					
18.00 –	Invigningsgala				

FREDAG 14 NOVEMBER

LOKAL PLATSER	Idun 999	Studion 260	Tonsalen 110	Grim 104	Peterson-Berger 100
09.00–10.00	42. MR-aktuellt 	43. Våldsutsatta kvinnors röst – samtal med årets Per Anger-pristagare	44. Varning för ras – ett samtal om rättigheter, ras och kultur	45. Organizational Culture and Human Rights: The Impact of Human Rights Due Diligence on CSR 	46. Mänskliga rättigheter i Europa
10.00–10.30 Paus					
10.30–12.00	52. Urfolkspolitik behövs! 	53. Whole Earth? 	54. Om hon var en kille skulle jag vara kär i henne	55. Good Relations	56. Barns rättigheter i förskolan
12.00–13.00 Lunch					

Balder & Brage 96	Miklagård 96	Rist 50	Embla 50	Mimer 40
----------------------	-----------------	------------	-------------	-------------

7. Sverige och FN:s råd för mänskliga rättigheter	8. Även om jag inte talar har jag något att säga	9. Vad har mänskliga rättigheter och kultur med psykiatri att göra?	10. Mänskliga rättigheter – mellan universalism och kolonialism	11. Är det farligt att vara troende i dagens Sverige?
---	--	---	---	---

17. Sverige – världens mest sekulariserade land?	18. När ingen ser	19. Diversity and inclusion as a mean for democracy 	20. The Right(s) Way Forward 	21. Yttrandefriheten i religiösa kulturer
--	-------------------	--	---	--

27. Gränsdragningar – om näthet, yttrandefrihet och rätten att inte bli kränkt	28. Vi är som apelsiner 	29. Pupils as Agents for Fundamental Democratic Values and Human Rights? 	30. Brottsoffer i Sverige – en rättighetsfråga?	31. Språkrevitalisering – Delaktighet och inflytande
--	--	---	---	--

37. Vem lyssnar du på? Ungas berättelser från verkligheten	38. Vi är som apelsiner 	39. Humanitet och kreativitet i skolan	40. Aktiv fritid för nyanlända tjejer	41. Från klassrummet till arbetsplatsen
--	--	--	---------------------------------------	---

--	--	--	--	--

Balder & Brage 96	Miklagård 96	Rist 50	Embla 50	Mimer 40
47. Kultur och funktionshinder	48. Att korsa en gräns	49. Ska vi byta erfarenheter med varandra?	50. Mänskliga rättigheter i Asien och Oceanien	51. Äldres rättigheter i en åldrande värld

57. Promoting Human Rights in Peru through Cultural Expressions	58. Att höras och höra till	59. Bibliotek och demokrati	60. På flykt – ett textbaserat rollspel mot rasism	61. Är kulturarbete ett verktyg för fredsbyggande och försoning?
---	-----------------------------	-----------------------------	--	--

FREDAG 14 NOVEMBER

LOKAL PLATSER	Idun 999	Studion 260	Tonsalen 110	Grim 104	Peterson-Berger 100
13.00–14.00	62. MR-aktuellt 	63. Cloth	64. Cultural Identity and Democracy in Diversified Societies 	65. Culture as Catalyst for Human Rights 	66. Hbt-arbete på lokal och regional nivå
14.00–14.30 Paus					
14.30–16.00	72. Våga vägra vitthet – för allas lika rätt till kultur! 	73. Cultural Rights are Human Rights 	74. Att fritt fullfölja sin kulturella utveckling?	75. From »Article One« to »Seven« 	76. Mänskliga rättigheter och idrott – hör det ihop?
16.00–16.30 Paus					
16.30–17.30	82. Why Hate? 	83. Clownar utan Gränser i världen	84. Mobilizing Creativity and Visibility Among the Black Diaspora in Europe? 	85. Empowering Minorities: Voices from Young International Leaders 	86. Mänskliga rättigheter och idrott – hör det ihop? (fortsättning)

LÖRDAG 15 NOVEMBER

10.00–11.30	92. Ord mot våld 	93. Elsa Laula – kvinnan som sprängde gränser	94. Läkekunst – en konstnärlig projektredovisning	95. SEVEN – mobilisera för mänskliga rättigheter!	96. Democracy and Freedom of Speech in Russia
11.30–12.00 Paus					
12.00–13.00	102. EU – människorättsförsvare eller förbrytare? 	103. Paus	104. Kulturaktivism bland nationella minoriteter och urfolk 	105. Moving Mountains 	106. Bryt barnfattigdomen
13.00–14.00 Lunch					
14.00–15.00	112. Lee Maracle – Author and Activist 	113. Indigenous Stories Beyond the Norm 	114. Artisteri som bistånd	115. Healing Words – Storytelling in a Place of Conflict 	116. Människohandel i Arktis
TID	122. Avslutning och konsert 				

Balder & Brage 96	Miklagård 96	Rist 50	Embla 50	Mimer 40
67. Hatspråk och fascismens utbredning	68. Studieförbundet i Umeåregionen – Molnskugga	69. Folkbildning för funktionsnedsatta	70. Blir världen bättre?	71. Hitting the Glass Ceiling
77. Kultur – tillgängligt för alla? 	78. Free China: The Courage to Believe 	79. Las Abejas: Icke våldets väg i Mexiko	80. Från idé till verklighet – Om ungas empowerment 	81. Könsbaserat våld i Umeå och Riga
87. Förbättrat mottagande av kvotflyktingar 	88. Islamofobins uttryck och konsekvenser	89. En nordisk rättighetskultur?	90. Kulturella rättigheter i praktiken?	91. Språk som förutsättning för hälsa
97. Gruvnäring och motstånd 	98. Six Days 	99. No Excuses – The Challenge is here 	100. Rätten till det fria ordet	101. Berättarcafé; Normbrytande röster
107. Mediernas muslimer 	108. The President 	109. Animation i skolan	110. Att ta plats, höras och synas	111. Religionsdialog
117. Minoritetspolitik ur ungas perspektiv	118. The President – Samtal 	119. Kulturell identitet i förtryckets skugga	120. Vem lyssnar på barnen?	121. Att kontrollera oskulden

PROGRAM

TORSDAG

1. 9.00–10.30 Idun

Invigning

Vad är kultur och vad innebär rätten till kultur? Hur kan kultur användas för att främja demokrati och få människor att höja sin röst? Invigningen bjuder på välkomstal, Revolution Poetry som tolkar kultur och mänskliga rättigheter samt ett panelsamtal om olika röster för rättigheter.

Medverkande: Ida Östenson, Barakat Ghebrehawariat m.fl.

Arrangör: MR-dagarna.

Seminarier teckenspråkstolkas

2. 11.00–12.00 Idun

Rigoberta Menchú Tum and the Rights of Indigenous Peoples

The human rights activist Rigoberta Menchú Tum has persistently struggled for the rights of Guatemala's indigenous peoples. A commitment that granted her the 1992 year's Nobel Peace Prize. Come and listen to her speak about the past as well as the continuing struggle!

Medverkande: Rigoberta Menchú Tum.

Arrangör: MR-dagarna

This seminar will be held in English and interpreted to sign language

3. 11.00–12.00 Studion

Churchill var inte heller klok

En teaterpjäs om arbetslivet för personer med funktionsnedsättning. Anton med en lindrig utvecklingsstörning, Hanna med adhd och Jonas med Aspergers syndrom kämpar för att ta sig in på arbetsmarknaden. De möter en arbetsmiljö där rekryteringsajter och bemanningsfirmor har tagit över och krav på effektivitet stänger dem ute.

Medverkande: Maria Lindström, Petter Billengren, Joakim Sikberg.
Manus: Gunilla Boëthius, **regi:** Stephen Rappaport, **producent:** Ulrika Ragnar Borell.

Arrangör: Östra Teatern

4. 11.00–12.00 Tonsalen

Blonda, blåögda vikingar på museum?

Ökande nationalistiska strömningar i Europa skärper tonläget kring vilka som hör hemma i samhällsgemenskapen. På museer kommuniceras och förhandlas samhällets normer och därför har de en viktig roll att fylla. Hur kan museer arbeta för att skapa förutsättningar för en inkluderande samhällsgemenskap?

Medverkande: Charlotte Hyttén-Cavallius, Mångkulturellt centrum, Fredrik Svanberg, Historiska museet.

Moderator: Nina Edström, Mångkulturellt centrum.

Arrangör: Historiska museet och Mångkulturellt centrum.

5. 11.00–12.00 Grim

Vem har ansvar

i konsumtionskulturen?

I en global konsumtionskultur påpekas ofta att olika aktörer ska ta ansvar för mänskliga rättigheter och minimerad miljöpåverkan. I detta seminarium kommer vi att diskutera och problematisera vad ansvarsfull konsumtion är, vad ett sådant ansvarstagande kan innebära samt vem som bär vilket ansvar.

Arrangör: Institutet för hållbarhet och företagsetik (RiseB.se), Handelshögskolan vid Umeå universitet, Lumen Behavior och Pondus Kommunikation.

6. 11.00–12.00

Peterson-Berger

Skapa, lyssna, läsa – om jämställdhet och kultur i kommuner och landsting

Kvinnor och män, flickor och pojkar har samma rätt till kultur. Satsningar på kvinnliga tonsättare och filmskapare, pojkars läsning och ungdomars kulturinitiativ är några konkreta exempel på hur kommuner och landsting arbetar för jämställt stöd till kulturutövning och kulturkonsumtion.

Medverkande: Representanter från Norrbottens läns landsting, Piteå kommun, Sundsvalls kommun samt Region Värmland.

Moderator: Magnus Jacobson, Sveriges kommuner och landsting.

Arrangör: Sveriges Kommuner och Landsting

7. 11.00–12.00

Balder & Brage

Sverige och FN:s råd för

mänskliga rättigheter

I år rapporterar regeringen till FN:s MR-råd om det nationella arbetet för mänskliga rättigheter. Samtidigt lämnar det svenska MR-nätverket in en egen rapport om brister i efterlevnaden av Sveriges internationella åtaganden. Hur ska det fortsatta MR-arbetet i Sverige ske på bästa sätt?

Medverkande: Aleksander Gabelic, ordförande Svenska FN-förbundet.

Moderator: Linda Nordin, generalsekreterare Svenska FN-förbundet.

Arrangör: Svenska FN-förbundet

8. 11.00–12.00 Miklagård

Även om jag inte talar kan jag ha något att säga

Filmvisning och samtal om dansföreställningen *Vet du vem jag är?* där de flesta av oss som medverkar har funktionsnedsättningar. Tillsammans med våra personliga assistenter uttrycker vi oss med dans, musik och teater på ett unikt sätt. Vem bestämmer vem jag är, vad jag tycker och vill?

Medverkande: Medlemmar i föreningen JAG.

Arrangör: Föreningen JAG.

9. 11.00–12.00 Rist

Vad har mänskliga rättigheter och kultur med psykiatri att göra?

Tanken att alla människor har rätt till hälsa låter bra. Men hur ser det ut inom psykiatri? Under detta seminarium berättar både patienter och personal om ett nydanande projekt som syftar till att stärka mänskliga rättigheter på en psykosmottagning i ett multikulturellt område.

Medverkande: Annika Ahren Vargas, Bert-Ove Almroth, Barbara Bischof samt tre personer med egen erfarenhet av vård på Psykosvård Nordost.

Arrangör: Psykosvård Nordost.

10. 11.00–12.00 Embla

Mänskliga rättigheter – mellan universalism och kolonialism

Mänskliga rättigheter ska skydda alla människors lika värde. Men hur kommer det sig att de ofta används som en kolonialistisk praktik? Vad är relationen mellan mänskliga rättigheter och olika rasifieringar? Finns det kulturer som är överlägsna andra vad gäller förståelse av mänskliga rättigheter?

Medverkande: Mohammad Fazlhashemim, professor i islamsk filosofi, Uppsala Universitet, Elena Namli, professor i etik, Uppsala Universitet.

Moderator: Madelene Persson, doktorand i etik, Uppsala Universitet.

Arrangör: Teologiska institutionen Uppsala Universitet.

11. 11.00–12.00 Mimer

Är det farligt att vara troende i dagens Sverige?

Ett seminarium med fokus på anti-semitism, islamofobi och kristofobi. Under samtalet presenteras de viktigaste resultaten från regeringsuppdraget att kartlägga främlingsfientliga och andra former av intoleranta handlingar mot trossamfunds medlemmar såväl som samfundens lokaler.

Medverkande: Göran Larsson, Göteborgs universitet,

Simon Stjernholm, Lunds universitet, Åke Göransson, Nämnden för statligt stöd till trossamfund.

Arrangör: Nämnden för statligt stöd till trossamfund (SST).

12. 13.00–14.30 Idun

Ceremoni med årets

Per Anger-pristagare

Årets Per Anger-pris, regeringens pris för mänskliga rättigheter, går till den nepalesiska människorättsförsvararen Rita Mahato för hen-

nes arbete för våldsutsatta kvinnor i Nepal.

Arrangör: Forum för Levande Historia.

Seminarier teckenspråkstolkas

13. 13.00–14.30 **Studion Human Rights Behind Bars?**

Political Cases and Penal Institutions in Russia and Belarus

Politically motivated verdicts are common in Russia and Belarus. Short-term incarceration is used extensively to deter people from social and political engagement. Meanwhile, a group of political prisoners serve long-term sentences under very difficult conditions.

Participants: Human rights defenders **Pavel Chikov**, lawyer at Agora (Russia) and **Pavel Sapelka**, lawyer at Viasna (Belarus).

Organizer: Östgruppen.

This seminar will be held in English

14. 13.00–14.30 **Tonsalen Samtyckeskultur**

Lagstiftningen kring våldtäktsbrottet och samtyckesfrågan är åter aktuell. En lagändring i sig är inte tillräcklig för att minska antalet våldtäkter utan en samtyckeskultur behövs. Seminarier handlar om vad samtyckeskultur kan innebära och hur vi kan nå dit.

Medverkande: **Madeleine Leijonhufvud**, professor emerita i straffrätt och författare till Samtyckesutredningen, **Ida Östensson**, Crossing Borders och FATTA-kampanjen, **Susanna Eriksson**, doktorand i straffrätt och bloggare, samt **Peter Söderström**, Män för jämställdhet.

Moderator: **Monica Burman**, Umeå universitet.

Arrangör: Juridiskt forum vid Umeå universitet, Män för jämställdhet och Kyrkan på Campus

15. 13.00–14.30 **Grim Gruvexploatering i Sápmi**

Den nuvarande mineralagstiftningen är alltför tändlös och skyddar inte rennäringsen. Samerna är ett urfolk inom EU och gruvnäringen hotar både renskötseln och den samiska kulturen.

Medverkande: Sametingspolitikern **Matti Berg**, representant från Bergstaten, forskare och aktivister.

Arrangör: Svenska Samernas

Riksförbund (SSR) och Vaartoe-CeSam, Centrum för samisk forskning, Umeå universitet

16. 13.00–14.30

Peterson-Berger

Från vackra ord till verkstad

Vi berättar om arbetet med samråd för bland annat nationella minoriteter, hbtq och mänskliga rättigheter i Västra Götalandsregionen. Om hur vi utbildar organisationen och politiker samt utvecklar ett rättighetsbaserat arbete i ett sjukhus, ett museum och i psykosvården.

Medverkande: Tjänstepersoner på Rättighetskommitténs kansli.

Arrangör: Rättighetskommitténs kansli, Västra Götalandsregionen. *Seminarier teckenspråkstolkas*

17. 13.00–14.30

Balder & Brage

Sverige – världens mest sekulariserade land?

Vilken roll religionen har i ett samhälle skiljer sig mycket åt i världen. Trots att en övervägande majoritet av Sveriges befolkning är medlemmar i ett trossamfund kallas ofta Sverige för världens mest sekulariserade land. I stora delar av världen ses trossamfundet som centrala demokratiaktörer.

Medverkande: **Örjan Wallin**, Nämnden för statligt stöd till trossamfund (SST), **Max Stockman**, SST, **Hanna Gerdes**, MIR-fonden.

Arrangör: Nämnden för statligt stöd till trossamfund (SST).

18. 13.00–14.30 **Miklagård När ingen ser**

Hur skildrar man det ingen vill se? I filmen *När ingen ser* berättar polis, organisationer och barn om det viktiga och hoppingivande arbetet mot den globala barnsexhandeln. Innan visningen berättar vi om arbetet med filmen och om vikten av att våga se och agera.

Arrangör: ECPAT Sverige.

19. 13.00–14.30 **Rist**

Diversity and inclusion as a means for democracy

An Interactive seminar on diversity and inclusion as a tool for democracy and development. The aim of the seminar is to inspire those attending to see possibilities by challenging our "usual" mindset.

Participants can also test practical work with diversity and inclusion in everyday situations.

Participants: **Åsa Nilsson Billme**, Global Diversity Certification Foundation (GDCF), **Farzam Nazerian**, GDCF, **Marianne Strandin**, Esam, **Mikael Brändström**, Esam

Organizer: GDCF och Esam.

This seminar will be held in English

20. 13.00–14.30 **Embla**

The Right(s) Way Forward

Women and men living in a community are themselves best able to define their community's needs and find solutions that bring positive change. Through our hands-on tool a community can analyze use, access and control of natural resources that enables their ownership. Equal gender distribution in livelihood and management is also highlighted. Join us in an interactive workshop where we use Forum Syd's new method handbook supporting communities around the world to formulate their own agendas and exercise their rights.

Participants: **Maria Johansson** and **Ulrika Navier**, Forum Syd.

Organizer: Forum Syd.

This seminar will be held in English

21. 13.00–14.30 **Mimer**

Yttrandefriheten i religiösa kulturer

Religionsfrihet och minoritetsrättigheter garanteras av internationell, regional och svensk rätt. I Europadomstolens praxis lyfts ofta fram det särskilda skydd som minoritetsgrupper är i behov av. I detta seminarium diskuteras gränserna för individuell yttrandefrihet och religionsutövning i religiösa kulturer. Vems rättigheter ges företräde i olika religiösa kulturer? Individuella eller kollektiva?

Arrangör: Teologiska Högskolan (THS)

Seminarier teckenspråkstolkas

22. 15.00–16.00 **Idun**

Visuell makt

Föreläsning om hur toalettsymboler, hakkors, berusade gorillor, Mona-Lisa och rasstereotypa bilder hänger ihop.

Vår kultur är visuell. Vi inte bara

konsumerar mer bilder än tidigare vi sprider också våra bilder till en vidare krets. Samtidigt saknar de flesta verktyg att kritiskt kunna analysera bilder.

Under 2012 och 2013 fördes en debatt om rasstereotypa bilder i barnkulturen. Det blev tydligt att många, även professionella kulturutövare och journalister saknar kännedom om stereotypa bilders historia och funktion.

Medverkande: **Joanna Rubin**

Dranger, professor i illustration på Konstfack, serietecknare och bilderboksskapare.

Arrangör: Konstfack.

23. 15.00–16.00 **Studion**

MR-aktuell

Arrangör: MR-dagarna.

24. 15.00–16.00 **Tonsalen**

Gruvboom och motstånd

Över hela världen ökar gruvbolagen sina satsningar. Inte minst i Sverige. Här har goda fyndigheter och förmånliga villkor gett en veritabel gruvboom de senaste åren. Men de internationella storbolagen stöter också på folkligt motstånd. Inte minst i Sameland där urfolks rättigheter och unika naturvärden hotas. Varför så många gruvprojekt nu? Vad är fördelarna och nackdelarna med gruvboomen? Struntar Sverige i samernas rätt? Hur ser protesterörelsen ut? Blir Kallak ett nytt Alta?

Medverkande: **Sara Larsson**, humanekolog och ledamot av sametinget, **Katarina Lind**, tidningen Ångermanland och **India Reed Bowers**, jurist och expert på minoritetsfolks rättigheter. **Moderator:** **Johan Berggren**, Ordfront magasin **Arrangör:** Föreningen Ordfront och Ordfront magasin.

25. 15.00–16.00 **Grim**

Är aborträtten hotad i Europa?

Abortmotståndet i Europa blir alltmer strategiskt och synligt. Var kommer det ifrån och vad får det för konsekvenser?

Medverkande: **Kristina Ljungros**, förbundsordförande RFSU.

Arrangör: RFSU.

26. 15.00–16.00
Peterson-Berger
Kommuner och regioner med sikte på mänskliga rättigheter

Workshop särskilt riktad till politiker och tjänstemän inom kommuner, landsting, regioner, kommun- och regionförbund. För garanterad plats vänligen anmäl ditt deltagande till: ingvar.ronnback@mrdagarna.se
Arrangör: MR-dagarna.

27. 15.00–16.00
Balder & Brage
Gränsdragningar – om näthat, yttrandefrihet och rätten att inte bli kränkt

Internet har inneburit en unik möjlighet för enskilda att argumentera, debattera och organisera sig. Samtidigt har det banat väg för organiserat näthat och nätkulturer där hat, hot och kränkningar blivit vardag. Ett samtal om mänskliga rättigheter online.
Medverkande: Reb Kerstinsdotter, Diskrimineringsbyrån Uppsala.
Arrangör: Diskrimineringsbyrån Uppsala.

28. 15.00–16.00 Miklagård
Vi är som apelsiner

Samtal med Cecilia Gärding, regissören till filmen *Vi är som apelsiner* som behandlar frågor om rasism och utanförskap bland unga och hur dessa kan hanteras på ett konstruktivt sätt.
Medverkande: Cecilia Gärding.
Arrangör: Kulturens Bildningsverksamhet och Muzicadelic Entertainment.

29. 15.00–16.00 Rist
Pupils as Agents for Fundamental Democratic Values and Human Rights?

In this seminar we will try to evaluate whether the Swedish education system has failed in its dual task, as stated in the education act, of embracing the knowledge mandate as well as the democratic mandate. The panel will examine what support and knowledge, each person has to be provided with to be able to create a good life for themselves in harmony with others. How do schools make sure that each pupil becomes an agent of fundamental democratic values and human rights?

Participants: Sara Falkstad Byrne, DemokratiAkademin, Erik Hannerz, Lunds Universitet, Bengt Gustavsson, NTNU Trondheim.

Moderator: Anette Pettersson (Dalqvist).
Organizer: DemokratiAkademin.
This seminar will be held in English

30. 15.00–16.00 Embla
Brottsoffer i Sverige – en rättighetsfråga?

I detta seminarium vill vi belysa frågan om mänskliga rättigheter för brottsoffer. Hur kan man anlägga ett människorättsperspektiv på frågan om stöd och skydd av denna grupp? Hur kan ett sådant perspektiv implementeras i Sverige?

Medverkande: Anna Wergens, jurist.
Arrangör: Brottsoffermyndigheten.

31. 15.00–16.00 Mimer
Språkrevitalisering – delaktighet och inflytande

Umeå kommun utredde under våren 2013 vilka språkstärkande åtgärder som de nationella minoritetsspråken i Umeå skulle behöva. Utredningen skedde i dialog med representanter för de nationella minoriteterna. I detta seminarium presenteras utredningen och representanter från de nationella minoritetsspråken tycker till om processen.

Medverkande: Henrik Barruk, Umeå kommun, representanter från de nationella minoritetsspråken.
Arrangör: Umeå kommun.

32. 16.30–17.30 Idun
Count me in!

The arts largely serve middle class interests in Western society and increasingly in the rest of the world. Recently, however, more attention has been paid to the potential contribution of the arts to a range of social change projects, particularly in public health, incarceration and conflict resolution. The seminar will focus on the entitlement of the arts in a variety of settings in prisons, in conflict areas, and in urban poverty and will be illustrated through narratives, poetry, song, and visual art.

Participants: André de Quadros,

conductor, human rights activist and professor of music, Boston University.

Organizer: MR-dagarna.
This seminar will be held in English and interpreted to sign language

33. 16.30–17.30 Studion
Feministisk graffiti öppnar rum för fred

Karina Santos Matiz från graffiti-kollektivet Graffiti Mujeres (Graffiti Kvinna) utmanar maktstrukturer och könsroller genom okonventionella medel där de återtar det offentliga rummet. Genom graffiti kräver de respekt för sina mänskliga rättigheter i konfliktens Colombia.

Medverkande: Karina Santos Matiz, Graffiti Mujeres, Corporación Cartografía Sur, Colombiagruppen.
Arrangör: Colombiagruppen.
Seminarieriet simultantolkas till svenska

34. 16.30–17.30 Tonsalen
MR-aktuellt

Arrangör: MR-dagarna

35. 16.30–17.30 Grim
Att störa homogenitet

Människor vars röster och berättelser får ta plats har lättare att få sina behov och rättigheter tillgodosedda. I detta seminarium diskuteras vikten av att störa den påstådda homogeniteten för att inkludera de berättelser som på olika sätt valts bort genom Sveriges historia.

Medverkande: Ylva Habel, Södertörns högskola, Ted Hesselbom, Sigtuna museum, Jan Erik Lundström, Norrbottens museum, Jan Olov Madeleine Ågren, Rättighetscentrum Norrbotten/Sensus, Michael Barrett, Etnografiska.
Moderator: Anna Furumark, Örebro Läns Museum.
Arrangör: Rättighetscentrum Västerbotten, Rättighetscentrum Norrbotten/Sensus Studieförbundet, Region Västerbotten.

36. 16.30–17.30
Peterson-Berger
Kommuner och regioner med sikte på mänskliga rättigheter, (fortsättning)

Workshop särskilt riktad till politiker och tjänstemän inom kommu-

ner, landsting, regioner, kommun- och regionförbund. För garanterad plats vänligen anmäl ditt deltagande till: ingvar.ronnback@mrdagarna.se
Arrangör: MR-dagarna.

37. 16.30–17.30
Balder & Brage
Vem lyssnar du på? Ungas berättelser från verkligheten

För att ungas rättigheter ska kunna tillgodoses i praktiken behöver de få utrymme att uttrycka sig och bli lyssnade på. Kom och lyssna på berättelser och panelsamtal om mänskliga rättigheter av och med unga.

Medverkande: Utbildare från Friends (moderator) samt ett flertal ungdomar.
Arrangör: Stiftelsen Friends.

38. 16.30–17.30 Miklagård
Vi är som apelsiner

Filmen *Vi är som apelsiner* behandlar frågor om rasism och utanförskap bland unga och hur dessa kan hanteras på ett konstruktivt sätt.

Arrangör: Kulturens Bildningsverksamhet och Muzicadelic Entertainment.

39. 16.30–17.30 Rist
Humanitet och kreativitet i skolan

Röda Korsets ungdomsförbund presenterar sitt sätt att arbeta med socialt entreprenörskap i gymnasieskolan. En workshop där elever får lösa uppdrag om mänskliga rättigheter och hållbarhet genom att själva komma på projektidéer som senare kan utföras i praktiken på skoltid, med stöd från organisationen. Här får du testa den workshop som eleverna gör som startskott för att arbeta med projekten!

Medverkande: Evelyn Jones, Röda Korsets Ungdomsförbund.
Arrangör: Röda Korsets Ungdomsförbund.

40. 16.30–17.30 Embla
Aktiv fritid för nyanlända tjejer

En av de grupper som idag står längst bort från en aktiv, meningsfull fritid är nyanlända tjejer. Det är vi många som vill vara med och förändra. Under workshopen ges en introduktion till ett nytt metodmaterial: Vi utgår från hur ni,

genom personlig relation, delaktighet och samarbete kan arbeta för att nå fler nyanlända tjejer för att ni sedan, med nya kunskaper och inspiration, ska kunna arbeta vidare med frågan i just er verksamhet.

Arrangör: AxxessUmeå, Röda Korset Umeåkretsen.

41. 16.30-17.30 Mimer

Från klassrummet till arbetsplatsen

Nuvarande och före detta studenter samtalar om mänskliga rättigheter som akademiskt fält och praktik i arbetslivet. Hur är det att arbeta med mänskliga rättigheter i praktiken? Vad är en MR-vetares bidrag till olika arbetsgivare och hur kan vi förstå fördelar och utmaningar med att lyfta in mänskliga rättigheter som perspektiv i offentlig eller privat verksamhet?

Medverkande: Hauwa Mahdi, Institutionen för globala studier på Göteborgs universitet och nuvarande och före detta studenter i mänskliga rättigheter.

Arrangör: Institutionen för globala studier, Göteborgs universitet

FREDAG

42. 09.00-10.00 Idun

MR-aktuell

Arrangör: MR-dagarna.

Seminarier teckenspråkstolkas

43. 09.00-10.00 Studion

Våldutsatta kvinnors röst

Samtal med årets Per Angerpristagare, människorättsaktivisten **Rita Mahato** som arbetar för våldutsatta kvinnor i Nepal.

Arrangör: Forum för Levande Historia

44. 09.00-10.00 Tonsalen

Varning för ras

Vilken roll spelar kulturen när det gäller representation, diskriminering och rasism? Med utgångspunkt i Mångkulturellt centrum utställning och projekt *Varning för ras* diskuteras de senaste två årens skeenden och utveckling vad gäller det antirasistiska arbetet i Sverige.

Medverkande: Tobias Hübinette, Mångkulturellt centrum, **René León Rosales**, Mångkulturellt centrum, **Baker Karim**, Filminstitutet, **Cecilia Gärding**, Kulturarvsagenterna. **Moderator:** Joanna Rubin Dranger, Konstfack i Stockholm.

Arrangör: Rättighetscentrum Västerbotten, Sensus studieförbund, Mångkulturellt centrum, Region Västerbotten.

45. 09.00-10.00 Grim

Organizational Culture and Human Rights: The Impact of Human Rights Due Diligence on CSR

Companies have the social responsibility to respect human rights and exercise due diligence. The focus of this seminar is on the concrete ways in which companies mainstream human rights in their operations, from policy to implementation, following the 2011 UN Guiding Principles on Business and Human Rights.

Participants: Associate Professor **Radu Mares**, Raoul Wallenberg Institute.

Organizer: Raoul Wallenberg Institute.

This seminar will be held in English

46. 09.00-10.00

Peterson-Berger

Mänskliga rättigheter i Europa

Hur kan man arbeta med mänskliga rättigheter på lokal och regional nivå i Europa? I en rapport från Europarådets kongress för lokala och regionala organ lyfts flera goda exempel fram.

Arrangör: Sveriges Kommuner och Landsting.

47. 09.00-10.00

Balder & Brage

Kultur och funktionshinder

Hur kan personer med intellektuella funktionshinder bli delaktiga i de kulturella aktiviteter som arrangeras i samhället? Vi ger exempel från musik- och teaterverksamheter och diskuterar organisatoriska förutsättningar för sådana verksamheter samt hur dessa kan främja en identitet och vi-känsla.

Medverkande: Jens Ineland och **Lennart Sauer**, Umeå universitet. **Arrangör:** Centrum för handikappvetenskap vid Umeå universitet.

48. 09.00-10.00 Miklagård

Att korsa en gräns

Vad hände när barn i Palestina, från både kristen och muslimsk trostradition, fick möjlighet att genomföra skolresor till heliga platser i Jerusalem och Jeriko? Svenska kyrkans partner i Palestina berättar om detta pilgrimsprojekt som, utöver en praktisk handling, också blev en symbolisk handling för fred och barns rätt till identitet, kultur och andlig utveckling. Seminariet tar även upp viktiga frågor om barns rätt till religion utifrån en svensk kontext.

Medverkande: **Georgette Rabadi**, Evangelical Lutheran Church in Jordan and the Holy Land (EL-CJHL), **Joanna Lilja**, policyhandläggare Mellanöstern, Svenska kyrkan.

Arrangör: Svenska Kyrkan.

49. 09.00-10.00 Rist

Ska vi byta erfarenheter med varandra?

DemokratiAkademien arrangerar en workshop för er som vill passa på att nätverka kring frågor om mänskliga rättigheter och demokrati. Vi står för formen och metoderna medan ni får möjlighet till ett intressant erfarenhetsutbyte och många viktiga kontakter.

Arrangör: DemokratiAkademien.

50. 09.00-10.00 Embla

Mänskliga rättigheter i Asien och Oceanien

Asiens ekonomiska tillväxt har inneburit standardhöjningar för många, men fortfarande finns en utbredd fattigdom i många länder och begränsade möjligheter för stora grupper att utöva sina medborgerliga och politiska rättigheter. Ett samtal om UD:s MR-rapporter om Asien.

Arrangör: Utrikesdepartementet.

51. 09.00-10.00 Mimer

Äldres rättigheter i en åldrande värld

Världen upplever en äldreboom. Äldre är en växande resurs i en värld där allt fler lever längre och friskare liv. Samtidigt saknar många äldre en ekonomisk och social trygghet, de utsätts för övergrepp och möter diskriminerande attityder. Hur står vi upp för äldres rättigheter?

Medverkande: Thomas Hammarberg, Ewa Hedkvist-Petersen, Inger Axell och Alfild Petré.

Arrangör: PRO Global.

52. 10.30-12.00 Idun

Urfolkspolitik behövs!

Stater brister i att säkerställa urfolks rättigheter. De senaste årens ökade tryck på urfolksområdena från bland annat energi- och gruvindustrin aktualiserar frågor om urfolks rätt till mark och naturresurser. I Sverige innehåller den nuvarande statliga samepolitiken vare sig tillräcklig lagstiftning eller effektiva åtgärder som säkerställer samers rättigheter till mark och naturresurser. Samiska organisationer, forskare och Diskrimineringsombudsmannen arbetar därför i samverkan för att bidra till en förändring.

Medverkande: Agneta Broberg, Diskrimineringsombudsman.

Arrangör: DO, Svenska Samernas Riksförbund, CeSam vid Umeå Universitet & MR-dagarna.

Seminarier teckenspråkstolkas

53. 10.30-12.00 Studion

Whole Earth?

Mark Edwards is a world-renowned documentary photographer with experience of working closely with science and art to bolster action for a sustainable future. During this seminar the history is described, as well as the new project *Whole Earth?* involving universities and students on every continent.

Participants: Mark Edwards, documentary photographer, **Dag Jonzon**, Science journalist and the Swedish Coordinator for *Whole Earth?*

Organizer: Hard Rain Foundation
This seminar will be held in English

54. 10.30-12.00 Tonsalen

Om hon var en kille skulle jag vara kär i henne

Johanna och Ann-Sofie är bästisar. De upptäcker den nära vänskapen, svartsjukan och den första njutningen. Men så kommer skammen. Och rädslan att bli kallade »jävla lebbar«. En föreställning på gränsen mellan fiktion och verklighet med manus från autentiska dagböcker.

Efter föreställningen följer ett samtal om vikten av att visa nya bilder av verkligheten på scenen.

Medverkande: Ann-Sofie Lundin och Johanna Salander. **Av:** Ada Berger, Ann-Sofie Lundin, Johanna Salander, Maja Salomonsson.

Regi: Ada Berger och Maja Salomonsson. **Dramaturgikonstulation:** Gustav Tegby. **Musikarrangemang:** Stefan Johansson **Arrangör:** Ögonblicksteatern.

55. 10.30–12.00 Grim Good Relations

Arrangör: Arbetsmarknadsdepartementet.

56. 10.30–12.00 Peterson-Berger

Barns rättigheter i förskolan
Tillsammans undersöker vi begrepp, språk och handlingar i förskolan, och diskuterar hur de hänger ihop med barns mänskliga rättigheter och föreställningar om barn och vuxna. Projekt PraLin i förskolan arbetar med att ta fram normkritiska metoder och arbetsätt för likabehandlingsarbete i förskolan.

Medverkande: Anna Stendin, projektmedarbetare i PraLin i förskolan.

Arrangör: Diskrimineringsbyrån Uppsala (DU).

57. 10.30–12.00 Balder & Brage Promoting Human Rights in Peru Through Cultural Expressions

Interaktivt seminarium om Perus människorättsrörelse, med rötter i inbördeskriget på 1980-talet, och ungdomars kulturella uttrycksformer idag. De möts och berikar varandra via dans, musik, cirkus och graffiti till försvar för de mänskliga rättigheterna. **Medverkande:** Gabriel Salazar, Coordinadora Nacional de Derechos Humanos, Miguel Rubio, Artistic group Yuyachkani. Ana Sofia Pinedo, Artistic Group Arena y Esteras, Rocio Palomino, Diakonia Peru.

Arrangör: Diakonia.
Simultantolkas till svenska

58. 10.30–12.00 Miklagård Att höras och höra till

Ett seminarium om arbetet med Framtidskören. Kulturfyren berättar om arbetet med projektet, om

kören, barnet och gruppen, om allas rätt till kultur och körprojektets långtgående effekter.

Medverkande: Marie Bejstam och Efa Hansson.

Arrangör: Kulturfyren.

59. 10.30–12.00 Peterson-Berger

Bibliotek och demokrati
Bibliotek är en plats för kultur, litteratur och yttrandefrihet vars verksamhet ingår i ett globalt nätverk. Här får varje enskild människa möjlighet att utvecklas, tala, tänka och skriva fritt. Biblioteket är därmed en stark röst för mänskliga rättigheter.

Medverkande: Barbro Bolonassos, bibliotekschef, Fisksätra bibliotek. **Arrangör:** Länsbiblioteket i Västerbotten.

60. 10.30–12.00 Embla

På Flykt – ett rollspel mot rasism
På Flykt är Röda Korsets Ungdomsförbunds textbaserade rollspel där deltagarna tvingas fly från Sverige mot en okänd framtid. Spelet är framtaget utifrån flyktingars egna berättelser och metoden använder speldramaturgi för att skapa upplevelser hos deltagarna. Testa på spelet och diskutera metoden!

Medverkande: Spelledare från Röda Korsets Ungdomsförbund och organisationens verksamhetsutvecklare för *På Flykt*.

Arrangör: Röda Korsets Ungdomsförbund.

61. 10.30–12.00 Mimer

Är kulturarbete ett verktyg för fredsbyggande och försoning?
Seminarier diskuterar relationen mellan kulturarbete, fredsbyggande och försoning. På vilket sätt kan kulturarbete bidra till fred och försoning? Kan kulturarbete tvärtom motverka en sådan utveckling? Vem är kulturarbete ett verktyg för? Vilken betydelse har det i övergång från krig till fred?

Medverkande: Maria Ericson, Statsvetenskapliga institutionen, Umeå universitet, Johanna Mannergren Selimovic, Utrikespolitiska institutet, Camilla Orjuela, Institutionen för globala studier, Göteborgs universitet, Dzenan Sahovic, Statsvetenskapliga institutionen, Umeå universitet

Moderator: Jan Engberg, Statsvetenskapliga institutionen, Umeå universitet.

Arrangör: Statsvetenskapliga institutionen, Umeå universitet.

62. 13.00–14.00 Idun

MR-aktuellt

Arrangör: MR-dagarna
Seminarier teckenspråkstolkas

63. 13.00–14.00 Studion cloth

Två kroppar dansar på golvet under en duk. Duken hindrar och följer varje rörelse medan tyget draperar en ocean av krusningar. Välkommen in! Liveinstallationen *cloth* är producerad av dansgruppen ccap under konstnärlig ledning av koreografen Cristina Caprioli.

Arrangör: CCAP

64. 13.00–14.00 Tonsalen Cultural Identity and Democracy in Diversified Societies

This panel will explore the conceptual relevance of the notion of cultural identity within multicultural democratic societies, from a multi-disciplinary perspective. It will focus on the dialectic interaction between cultural identity and social construction in modern societies.

Participants: Dr. María Andrea Nardi, Department of Human Geography, Lund University, Ms. Ana María Vargas Falla, Sociology of Law, Lund University, Mr. David Eile, Raoul Wallenberg Institute and Cultural Anthropology, Uppsala University. **Moderator:** Dr. Alejandro Fuentes, Raoul Wallenberg Institute.

Organizer: Raoul Wallenberg Institute.

This seminar will be held in English

65. 13.00–14.00 Grim Culture as catalyst for human rights

The ŷ Gallery of Contemporary Art, Minsk, Belarus was founded in 2009 by a group of activists believing that an independent forum around culture and contemporary societal development issues was needed in Belarus. The Gallery is today fulfilling an important function as platform for open discussions on cultural and social issues.

Participants: Lana Willebrand, Tatiana Artimovtj, Curator, Valentina Kiselyova, Director/Curator, Gleb Labadzenka and Alesia Litvinouskaja from the initiative Mova Nanova.

Organizer: Forum Syd.

This seminar will be held in English

66. 13.00–14.00 Peterson-Berger Hbt-arbete på lokal och regional nivå

Vad innebär regeringens hbt-strategi för kommuner och landsting i deras arbete? Hur ser situationen för hbt-personer ut på lokal och regional nivå ut i Europa?

Medverkande: Yoomi Renström, Ovanåker kommun och rapportör för hbt-frågor i Europarådets kongress för lokala och regionala organ (CLRAE), representant från Sveriges Kommuner och Landsting samt representant från Regeringskansliet.

Arrangör: Sveriges Kommuner och landsting och Regeringskansliet.

67. 13.00–14.00

Balder & Brage Hatspråk och fascismens utbredning

Arrangör: Föreningen Ordfront och MR-dagarna

68. 13.00–14.00 Miklagård Molnskugga – poesi som verktyg för integration

Poesi används som verktyg för integration och skapandet av ett kvinnligt nätverk. Dikterna av Tomas Tranströmer är utgångspunkt för kreativa övningar och samtal. Nio kvinnor från olika delar av världen skapar tillsammans en publik performance. Arbetet med Molnskugga blir en dokumentärfilm.

Medverkande: Gunilla Samberg, konstnär och projektledare för Molnskugga.

Moderator: Andrea Rodriguez.

Arrangör: Studieförbundet i Umeåregionen.

69. 13.00–14.00 Rist

Folkbildning för funktionsnedsatta
Vuxenskolan berättar om sina strategiska vägval och hur man utvecklar folkbildningen som en folkrörelseplattform för personer med funktionsnedsättning och

stärker deras egenmakt inom demokrati, hälsa och kultur.

Medverkande: Kjell Stjernholm, Studieförbundet Vuxenskolas förbundskansli.

Arrangör: Studieförbundet Vuxenskolan.

70. 13.00–14.00 Embla

Blir världen bättre?

Den Globala Skolan berättar om sin gemensamma satsning med FN:s utvecklingsprogram, UNDP på www.millenniemaalen.nu, som ger skolan pedagogiska verktyg kring globala frågor i klassrummet. Övningarna kan användas i hela skolan och berör ämnen som omvärldskunskap och mänskliga rättigheter.

Medverkande: Mathias Demetriades, Hans Ljungqvist, Lina Sandahl, Den Globala Skolan.

Arrangör: Den Globala Skolan och UNDP.

71. 13.00–14.00 Mimer

Hitting the glass ceiling

Miniutställning: Överlevare av sexuellt våld från kriget i Kosovo skapar konst för att bearbeta övergreppen. Tillhörande workshop om kvinnor och tjejers rätt till den egna kroppen.

Arrangör: Kvinna till Kvinna.

72. 14.30–16.00 Idun

Våga vägra vithet – för allas lika rätt till kultur!

När blev svensken blond och blåögd? Är våra turistresor en ny form av kolonialism? Varför görs det så få filmer om icke-vita livsöden i västvärlden? Vem sätter tonen? Vad innebär vithetsnormen för människors tillgång till sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter? Ett samtal om att »våga vägra vithet« oavsett egen bakgrund, sysselsättning eller bostadsort.

Medverkande: Baker Karim, långfilmskonsulent, Jeff Werner, konstvetare, Katarina Mattsson, kulturgeograf, Judith Kiro, debattör, Yael Feiler, teatervetare.

Moderatorer: Jenny Saba Persson, Rättighetscentrum Västerbotten, Eva Nikell, DO.

Arrangör: DO, MR-dagarna.

Seminarier teckenspråkstolkas

73. 14.30–16.00 Studion

Cultural Rights are Human Rights

Cultural practitioners are constantly excluded from the human rights scene. Why is the right to culture not seen as a natural part of the human rights system? Are musicians, authors and other cultural practitioners our century's most invisibilised human rights defenders?

Participants: Ann Larsson, The Swedish Arts Grants Committee

Moderator: Hanna Gerdes.

Organizer: Fonden för mänskliga rättigheter.

This seminar will be held in English

74. 14.30–16.00 Tonsalen

Att fritt fullfölja sin kulturella utveckling?

Alla folk har rätt att fritt fullfölja sin kulturella utveckling. Men för att utkräva rättigheter måste urfolk ofta politisera sin kultur och identitet. Politiseringen kan både verka för erkännande av rättigheter och riskera stereotypisering och intern marginalisering.

Medverkande: Anna-Lill Ledman, Centrum för samisk forskning, Umeå universitet, Peter Johansson och Eyassu Gayim, Globala studier, Göteborgs universitet, Anne Woulab, kulturentreprenör, Sofia Jannok, artist.

Moderator: Pia Sjögren, Sameradion.

Arrangör: Institutionen för globala studier, Göteborgs universitet och Vaarfoe – Centrum för Samisk forskning (CeSam), Umeå universitet.

75. 14.30–16.00 Grim

From »Article One« to »Seven«

Seven, a staged reading dealing with violence against women, and Article 1 involving local museums and NGO:s to explore LGBTQ history, are two projects conducted by the Swedish Institute, where culture has been used as a tool to address important and difficult questions.

Participants: Hedda Krausz Sjögren, writer and producer, Vasilika Laci, Officer Civil Rights Defenders Albanien, Anna Mazetti Nissen, the Unstraight Museum Sweden, Elvis Hoxhaj, Alliance Against LGBT Discrimination, Tirana, Albanien.

Moderator: Helene Larsson Pousette, Swedish Institute, Swedens culture counsellor in Beograd 2009–2012.

Organizer: Swedish Institute. *This seminar will be held in English*

76. 14.30–16.00

Peterson-Berger

Mänskliga rättigheter och idrott – hör det ihop?

Ska idrotten egentligen ta något ansvar för mänskliga rättigheter? Och, i sådana fall, hur gör den det? Vi belyser frågan ur olika perspektiv och får ta del av inspirerande och goda exempel. Säck- och knyts ihop med ett spännande panelsamtal där företrädare från olika samhällsinstitutioner deltar.

Medverkande: Karin Mattsson Weijber, Riksidrottsförbundet samt Nationella idrottsförbundet samt idrottsföreningar vilka använder idrotten som verktyg för att uppnå något mer.

Arrangör: Riksidrottsförbundet.

77. 14.30–16.00

Balder & Brage

Kultur – tillgängligt för alla?

Personer med funktionsnedsättning har rätt till kultur på samma villkor som alla andra. Men är kulturlivet tillgängligt? Hur fungerar det i verkligheten och vad görs idag för att kulturen ska bli mer tillgänglig? Kulturrådet, Myndigheten för delaktighet och olika Arvsfondsprojekt berättar.

Medverkande: Hans Andersson, kanslichef Arvsfondsdelegationen, Michael Waldén, Myndigheten för delaktighet, Karin Westling, Kulturrådet, Olika arvsfondsprojekt.

Moderator: Stefan Berg, Arvsfonden.

Arrangör: Arvsfonden.

Seminarier teckenspråkstolkas

78. 14.30–16.00 Miklagård

Free China: The Courage to Believe

Genom två personers berättelser om hur de står upp för sin tro exponerar filmen djupgående frågor i det moderna Kina: folk mord, orättvis handel med väst och det faktum att samvetsfångar utsätts för tvångsarbete, tortyr och organstöld. Hopp om en ljus framtid finns, men vågar makthavarna ta steget?

Medverkande: Eva Sagerfors,

Föreningen Konst och Kultur för Mänskliga Rättigheter, Dapeng Wen, vittne.

Arrangör: Föreningen Konst och Kultur för Mänskliga Rättigheter.

79. 14.30–16.00 Rist

Las Abejas: Icke våldets väg i Mexiko

En representant för det ekumeniska Sverige förklarar ickevåld som både ideologi och praktisk väg till hållbar fred. Som fallstudie berättar en styrelsemedlem från urfolksorganisationen Las Abejas, från Chiapas i södra Mexiko, om deras pacifistiska kamp för urfolkens rätt.

Arrangör: Kristna Fredsrörelsen.

80. 14.30–16.00 Embla

Från idé till verklighet – om ungas empowerment

Föreläsning och workshop som behandlar hur vi på den fria tiden ger förutsättningar för sociala, kulturella och demokratiska processer bland unga på fritids- och hemgårdar. Hur kan resurser och möjligheter lokalt stärka livskvaliteten, och hur kan samspel med andra skapa ett liv som ger mening?

Medverkande: Frida Dahlberg, Fritidsforum, Fredrik Thelander, Fritidsforum samt Marwa Chebil, Fritidsforum.

Arrangör: Fritidsforum.

81. 14.30–16.00 Mimer

Könsbaserat våld i Umeå och Riga

Verksamheter från Umeå och Riga delar med sig av erfarenheter och utmaningar i deras arbete mot det könsbaserade våldet. Seminariet avslutas i ett samtal med genusforskare kring möjligheter och begränsningar i policy, lagstiftning och utgångspunkter i arbetet med mäns våld mot kvinnor.

Medverkande: Iluta Lace, Marta center, Riga, Margareta B. Jonsson, Centrum mot våld, Landstinget Västerbotten och Umeå kommun, Ann Öhman, Challenging violence, Umeå centrum för genusstudier och European Institute for Gender Equality (EIGE) samt Monica Burman och Åsa Yttergren, Juridiskt forum, Umeå universitet.

Arrangör: Umeå kommun.

82. 16.30–17.30 Idun

Why hate?

Nationalism is spreading and gaining ground all over the world. Front National is now the largest political party in France. Both UKIP in England and the Danish People's Party in Denmark are gaining ground. In the U.S., racist organizations have increased dramatically since Obama became president. Should we allow that nationalism is spreading? How does this effect us in Sweden and what role does the Sweden Democrats have in this?

Participants: Soraya Post, Member of the European parliament (Fi), Kitty Kurth, Kevin Lampe, Kurth Lampe, Chicago, Brian Palmer, Uppsala University and Anette Pettersson (Dalqvist), Demokrati-Akademien.

Moderator: Anna-Lena Lodenius, journalist and author.

Organizer: MR-dagarna and DemokratiAkademien.

This seminar will be held in English

83. 16.30–17.30 Studion

Clowner utan Gränser i världen

Vilka är Clowner utan Gränser? Vad gör de och hur? Möt artisterna Camilla Rud och Karin Svensson som berättar om verksamheten och visar filmer och bilder från SydSudan, Jordanien och Sverige.

Medverkande: Camilla Rud och Karin Svensson, Clowner utan Gränser.

Arrangör: Clowner utan Gränser.

84. 16.30–17.30 Tonsalen

Mobilizing Creativity and Visibility Among the Black Diaspora in Europe

This dialogue seminar focuses on critical, creative forms of cultural mobilization for Afro-Europeans. How do we establish transnational cultural dialogues and forms of cooperation? In what ways can the key concept diaspora be further explored? Which cultural policies do we need to come to terms with?

Participants: Ylva Habel, Södertörn University, Quinsy Gario, performance artist, activist.

Moderator: Astrid Assefa, actress, former theatrical manager.

Organizer: Sveriges Stadsmissioner

This seminar will be held in English

85. 16.30–17.30 Grim

Empowering Minorities: Voices from Young International Leaders

An outside look at Human Rights and active citizenship in Sweden. What do young international leaders have to say? Swedish Institute Scholarship holders discuss minority policies and political participation.

Organizer: Swedish Institute. *This seminar will be held in English*

86. 16.30–17.30

Peterson-Berger

Mänskliga rättigheter och idrott – hör det ihop? (fortsättning)

Ska idrotten egentligen ta något ansvar för mänskliga rättigheter? Och, i sådana fall, hur gör den det? Vi belyser frågan ur olika perspektiv och får ta del av inspirerande och goda exempel. Säckan knyts ihop med ett spännande panelsamtal där företrädare från olika samhällsinstanser deltar.

Medverkande: Karin Mattsson Weijber, Riksidrottsförbundet samt Nationella idrottsförbundet och idrottsföreningar vilka använder idrotten som verktyg för att uppnå något mer.

Arrangör: Riksidrottsförbundet.

87. 16.30–17.30

Balder & Brage

Förbättrat mottagande av kvotflyktingar

Hur upplever kvotflyktingar mottagande och etablering? Hur kan kommuner och andra aktörer förbättra mottagandet? "Kvotflykting i Västerbotten" har tagit fram 19 rekommendationer över hur det lokala mottagandet kan förbättras i kommunerna. Fatma och Issa, vidarebosatta från Kenya till Skellefteå, berättar om sina erfarenheter.

Medverkande: Elina Pettersson och Gabriella Strååt, Länsstyrelsen, Patrick Hällgren, Skellefteå kommun, Fatma Hajji Mohamed, Issa Ahmed, folk.

Arrangör: Länsstyrelsen i Västerbotten.

88. 16.30–17.30 Miklagård

Islamofobins samhällskonsekvenser

Hur yttrar sig islamofobin i samhället och hur upplevs den av muslimer? Ett samtal om islamofobi, med konkreta exempel från bl.a. Västerbotten och hur islamofobin bidrar till att skada det demokratiska klimatet, samt hur man kan arbeta förebyggande.

Medverkande: Aya Mohammed, MIO-projektet, Khalil Karimi, Svenska muslimer för fred och rättvisa, Yasri Khan, Svenska Muslimer för Fred och Rättvisa. **Moderator:** Anna Waara.

Arrangör: Sensus regional.

89. 16.30–17.30 Rist

En nordisk rättighetskultur?

Ett seminarium som diskuterar villkoren för att förverkliga mänskliga rättigheter för människor med funktionshinder i de nordiska välfärdsstaterna.

Medverkande: Andreas Pettersson, jurist och forskare vid Umeå universitet.

Arrangör: HSO Västerbotten, HSO Umeå och ABF Västerbotten

90. 16.30–17.30 Embla

Kulturella rättigheter i praktiken

Vi kommer att diskutera den politiska och juridiska innebörden och förverkligandet av mänskliga rättigheter. Fokus kommer att ligga på rätten till kultur och hur den kan genomföras i Sverige, i samklang med eller i konflikt med andra mänskliga rättigheter.

Medverkande: Forskare och lärare vid juridiska institutionen och statsvetenskapliga institutionen, Umeå universitet.

Arrangörer: Juridiska institutionen och statsvetenskapliga institutionen, Umeå universitet.

91. 16.30–17.30 Mimer

Språk som förutsättning för hälsa

Språket är en förutsättning för att tillgodogöra sig information om och fatta informerade val kring den egna sexuella och reproduktiva hälsan. Detta seminarium utgår från två projekt som syftar till att erbjuda kunskap och service som gör det möjligt för nyanlända att realisera rätten till hälsa.

Medverkande: Tommy Pherson, Närhälsan Kunskapscentrum för

sexuell hälsa, Västra Götalandsregionen, Åsa Nilsson, Pedagogiskt Centrum, Göteborgsregionens kommunalförbund, Karin Martinsson, Tolkförmedling Väst.

Arrangör: Kunskapscentrum för sexuell hälsa, Västra Götalandsregionen.

LÖRDAG

92. 10.00–11.30 Idun

Ord mot våld

1991 var den colombianska staden Medellín en av de mest våldsdrabbade i världen. Genom poesiläsning återtog de stadsrummet och 2006 fick poesifestivalen Right Livelihood-priset. Hör poeten Jairo Guzmán berätta och missa inte efterföljande poetry slam på temat »Mänskliga rättigheter« där du får rösta på din favorit.

Medverkande: Jairo Guzmán, Internationella poesiskolan i Medellín och styrelseledamot av poesifestivalen, Solja Krapu, poet och medlem av Umeå Poetry Slam.

Arrangör: Right Livelihood Award Stiftelsen, Svenska kyrkan och Umeå Poetry Slam.

Seminarier teckenspråkstolkas

93. 10.00–11.30 Studion

Elsa Laula – kvinnan som sprängde gränser

Hon var en politiker som sprängde gränser, Elsa Laula. Född i Tärnaby 1877 blev hon tidigt engagerad i kampen för samernas medborgerliga rättigheter, bland annat rätten till mark. Pjäsen hade premiär i Norge 2012 och är producerad av Årjelhsaemien Teatere och Nord-Trøndelag Teater och spelas nu i samarbete med Umeå sameförening och Umeå teaterförening.

Medverkande: Cecilia Persson, skådespelare.

Manus: Cecilia Persson, Ada E. Jürgensen, Liv Hege Nylund.

Regi: Liv Hege Nylund, Nord-Trøndelag Teater.

Musik: Frode Fjellheim

Arrangör: Umeå Sameförening och Umeå teaterförening.

**94. 10.00–11.30 Tonsalen
Läkekonst – en konstnärlig
projektredovisning**

I sång, ord och film presenterar vi projektet Läkekonst, där långtidssjuka barn samt unga med funktionsnedsättningar och psykiska problem fått uttrycka sig och skapa konst tillsammans med professionella kulturarbetare.
Medverkande: Arne Berggren, Jenny Byström och Daniel Andersson från Kulturverket.
Arrangör: Kulturverket, Umeå kommun.

**95. 10.00–11.30 Grim
Seven – Mobilisera för mänskliga
rättigheter!**

Seven är ett läsdrama baserat på intervjuer med sju kvinnorrättsaktivister och framförs av en unik ensemble inbjuden av Sveriges Stadsmissioner. Genom producenten Hedda Krausz Sjögren har Seven turnerat i 25 länder och översatts till 23 språk. Välkomna!
Arrangör: Seven, Hedda Produktion och Sveriges Stadsmissioner.

**96. 10.00–11.30
Peterson-Berger
Democracy and Freedom of
Speech in Russia**

In the shadow of the conflict between Russia and Ukraine there is a harsh and on-going process of dismantling the democratic civil society, as well as the freedom of speech and the freedom to protest in Russia. Join us in a conversation about how people are being silenced – with people who refuse to be!
Participants: Anna Wigemark, Föreningen Ordfront, Alexey Sakhnin, Russian political refugee in exile.
Organizer: Föreningen Ordfront.
This seminar will be held in English

**97. 10.00–11.30
Balder & Brage
Gruvning och motstånd**

Gruvningen expanderar i världen och med det växer motståndet mot den. Företag och stater menar att utvinningen bidrar till ökad utveckling, men istället får det negativa effekter på urfolkens möjligheter till försörjning och kulturutövning. Hur kan övergreppen mot mänskliga rättigheter stoppas?

Medverkande: Jennie Jonsén, FoodFirst Information & Action Network Sverige (FIAN), Miriam Del Rosio Chuchuca, FOA Ecuador (Federation of Farming Organizations of Azuay), Marie Persson, Urbergsgruppen, Eva Conradzon, Umeå Sameförening.
Moderator: Annelie Andersson, Latinamerikagrupperna.
Arrangör: Afrikagrupperna, FIAN Sverige, Latinamerikagrupperna, Umeå sameförening och Urbergsgruppen.

**98. 10.00–11.30 Miklagård
Six Days – möt tre
kvinnorättsförfattare**

Visning av dokumentärfilmen Six Days som skildrar tre kvinnorrättsförfattarens arbete i krigets kölvatten. Möt Nelly från Liberia, Lanja från kurdiska delen av Irak och Maia från utbrytarrepubliken Abchazien.
Arrangör: Kvinna till Kvinna.

**99. 10.00–11.30 Rist
No Excuses – The Challenge
is Here**

This seminar explores challenges regarding democracy and human rights for youth at local and regional level in Sweden and Kenya and how a partnership between a municipality in Sweden and a County Government in Kenya can support change in these areas.
Organizer: The municipality of Robertsfors, Sweden and Machakos County, Kenya.
This seminar will be held in English

**100. 10.00–11.30 Embla
Rätten till det fria ordet**

Sociala mediars ökade inflytande har skapat ett behov av att justera bilden av journalister, kulturutövare, bloggare och twittrare. Hör vår asylexpert om skyddsbehov och riskbedömning på området, samt det senaste i frågan om fristadsförfattare.
Medverkande: Fristadsförfattaren Khaled Harara, som har levt som flykting i Gaza.
Arrangör: Migrationsverket.

**101. 10.00–11.30 Mimer
Berättarcafé: Normbrytande röster**
Kom och fika och lyssna på livsberättelser om att utmana normer

om kön, sexualitet och identitet. Projektet Queering Sápmi har visat att en berättelse ofta föder en annan, så känn dig fri att också dela med dig av små och stora historier från ditt eget liv.
Medverkande: Sara Lindquist, Elfrida Bergman, Tobias Poggats och Tove Fahlgren, Queering Sápmi.
Arrangör: Queering Sápmi, Umeå 2014.

**102. 12.00–13.00 Idun
EU – människorättsförfattare
eller förbrytare?**

Hur kan och bör EU agera när de egna medlemsstaterna begär människorättskränkningar? Vad händer med människorättskyddet nu när vi fått en stor ökning av främlingsfientliga partier i Europaparlamentet? Är EU framtidens främsta människorättsförfattare eller förbrytare?
Medverkande: Cecilia Wikström, Europaparlamentariker, Annika Ström Melin, DN korrespondent i Bryssel, Hanna Gerdes, folkrättsjurist MR-Fonden och tidigare sakkunnig hos Sveriges EU-minister m.fl.
Moderator: Hanna Gerdes
Arrangör: Fonden för mänskliga rättigheter.
Seminarier teckenspråkstolkas

**103. 12.00–13.00 Studion
PAUS**

**104. 12.00–13.00 Tonsalen
Kulturaktivism bland nationella
minoriteter och urfolk**

Hur är situationen för Sveriges urfolk och nationella minoriteter? Hur är det att vara kulturarbetare, aktivist och en del av en nationell minoritet? Samtalet synliggör Sveriges urfolks och nationella minoriteters kamp för lika kulturella rättigheter och för att motverka stereotypa bilder.
Medverkande: Anna Åsdell, skådespelare, Lina Puranen, kulturproducent och aktivist, Mirelle Gyllenbäck, aktivist, Britt-Inger Lundqvist, etnolog och styrelseledamot i resandeföreningen RUNG, Mona Mörtlund, poet, dramatiker och författare, Vanja Hermele, genusvetare, författare och journalist.
Arrangör: Region Västerbotten, Rättighetscentrum Västerbotten, Svenska Samernas Riksförbund,

UN Women Umeå med stöd av Statens kulturråd.

**105. 12.00–13.00 Grim
Moving Mountains**

Diakonia har arrangerat två Moving Mountains-ungdomsfestivaler, år 2013 i Palestina/Israel och 2014 i Sydafrika. Moving Mountains skapar globala mötesplatser för ungdomar som vill gå från prat om orättvisorna i världen till att få erfarenheter av att bli »doers«.

Medverkande: Sven Jansson, projektledare på Diakonia och unga Diakoniaaktivister.
Arrangör: Diakonia.

**106. 12.00–13.00
Peterson-Berger
Bryt barnfattigdomen**

Rädda Barnen har under lång tid uppmärksammat barnfattigdom och dess konsekvenser. Att växa upp med knapp ekonomi innebär att inte ha samma möjligheter som de flesta barn har i Sverige idag, som att till exempel delta i avgiftsbelagda kultur- och fritidsaktiviteter.

Medverkande: Sara Svensson och Marie Forsberg, Rädda Barnen.
Arrangör: Rädda Barnen.

**107. 12.00–13.00
Balder & Brage
Mediernas muslimer**

Islam och muslimer har länge diskuterats som ett problem i våra medier. Onyanserad rapportering av nyheter från den muslimska världen och i Europa samt svartmuskiga araber i skurkroller i amerikanska storfilmer hjälper till att måla upp den bild vi får med oss om religionen och dess utövare.
Arrangör: Ibn Rushd Studieförbund.
Seminarier teckenspråkstolkas

**108. 12.00–13.00 Miklagård
The President**

Film screening. Award-winning Cameroonian director Jean-Pierre Bekolo's latest film, *The President*, was deemed so dangerous by the ruling regime that it was banned from screening in its home country. The film forms a multifaceted basis for a discussion on artists' rights and the subversive power of stories. *Spoken language: French.*

Subtitles: English.

Participants: Jean-Pierre Bekolo, director of *The President*.

Organizer: CinemAfrica.

This seminar will be held in English

109. 12.00–13.00 Rist

Animation i skolan

Hur kan skolor som vill leva upp till barnkonventionen arbeta i praktiken? UNICEF Sverige arbetar just nu tillsammans med sju skolor i Sverige för att undersöka hur hela skolans miljö och praktik kan genomsyras av barnkonventionen och där animation och gestaltning är viktiga verktyg. Vi berättar hur!

Medverkande: Anna Leithe, Rättighetsbaserad skola, UNICEF Sverige, Erling Ericsson, producent och animatör.

Moderator: Lisa Ericson, UNICEF Sverige.

Arrangör: UNICEF Sverige

110. 12.00–13.00 Embla

Att ta plats, höras och synas

Som forskare samlar vi fakta från människor med olika etniska och kulturella bakgrunder och tolkar det på olika sätt. Hur kan berättarnas röster höras? Vilka rättigheter har de att själva ta plats, höras och synas?

Arrangör: IMER-förbundet.

111. 12.00–13.00 Mimer

Religionsdialog

En grupp studenter har under hösten träffats vid några tillfällen för att samtala om sin personliga tro och hur de upplever att tron bidrar till att arbeta för mänskliga rättigheter. Lyssna på hur deltagarna tänker kring tro och liv!

Arrangör: Svenska kyrkan, Kyrkan på campus.

112. 14.00–15.00 Idun

Lee Maracle – Author and Activist

How can the history of aboriginal peoples be transformed into novels and poetry? Lee Maracle is a prolific writer and expert on Canada's indigenous peoples, normally referred to as the First Nation. With her postcolonial and feminist perspective she is one of the most influential authors in Canada.

Participants: Lee Maracle.

Organizer: MR-dagarna.

This seminar will be held in English

113. 14.00–15.00 Studio

Queering Sápmi – Indigenous Stories Beyond the Norm

Welcome to an inspiring discussion where the project leaders of Queering Sápmi share their experiences, successes and setbacks from an internationally noticed project. The seminar will focus on interviews and life stories, photography as a tool in norm critical processes and ethics when working with »the others«.

Participants: Elfrida Bergman and Sara Lindquist, Queering Sápmi.

Organizer: Queering Sápmi, Umeå 2014.

This seminar will be held in English

114. 14.00–15.00 Tonsalen

Artisteri som bistånd

Skrattar barnen lika mycket i Syd Sudan som här hemma i Sverige? Och vad är det som väcks i kroppen när man skrattar? Djupdyk in i Clownen utan Gränser metod.

Medverkande: Camilla Rud och Karin Svensson, Clownen utan Gränser.

Arrangör: Clownen utan Gränser.

115. 14.00–15.00 Tonsalen

Healing Words – Storytelling in a Place of Conflict

What is the power of stories to create, destroy and heal? How can storytellers help humanity approach conflict situations without closing the doors of our hearts to the other side of the story?

Participants: Roi Gal-Or, International School of Storytelling, Sussex, Great Britain.

Organizer: Region Västerbotten.

This seminar will be held in English

116. 14.00–15.00 Grim

Människohandel i Arktis

I norra Norrland har kolonisation och fokus på naturresurser skapat en särskild utsatthet för kvinnor, en utsatthet som är kopplad till människohandel och prostitution. Vid seminariet diskuterar ledande forskare det offentliga ansvaret för kvinnors mänskliga rättigheter i den svenska arktiska regionen.

Medverkande: Åsa Yttergren, Monica Burman och Jenny Westerstrand, jurister och forskare vid Umeå universitet.

Arrangör: Juridiskt forum vid Umeå universitet.

117. 14.00–15.00

Balder & Brage

Minoritetspolitik ur ungas perspektiv

Ofra hörs röster om att det är andra länder som inte sköter sina barns rättigheter, men detta händer även här. Hur är det med barn och ungas inflytande, intolerans och rätten till eget språk och kulturell identitet i Sverige?

Arrangör: Svenska kyrkan, Ung minoritet.

118. 14.00–15.00 Miklagård

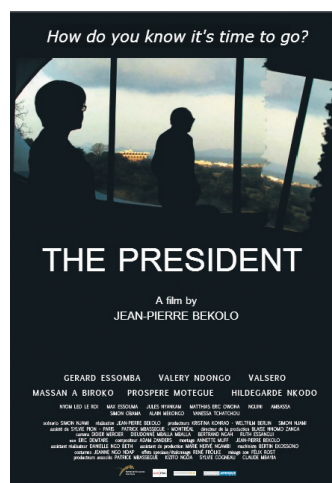
The President

Discussion following the Screening of the film *The President*.

Participants: Jean-Pierre Bekolo, director of *The President*.

Organizer: CinemAfrica.

This seminar will be held in English

119. 14.00–15.00 Rist

Kulturell identitet i förtryckets skugga

Minoriteter har förbjudits och förbuds fortfarande att utöva sin kultur i majoritetssamhället. Här berättar Svenska Kommittén mot Antisemitism (SKMA) och Tornedalsteatern om två projekt som arbetat med återtagandet av kulturella identiteter efter perioder av förtryck. Vi samtalar om lärdomar av historien och berättar om

bidrag för liknande projekt.

Medverkande: Lena Jersenuis, Svenska Kommittén mot Antisemitism, Anna Kostet, Tornedalsteatern.

Arrangör: Myndigheten för Ungdoms- och civilsamhällsfrågor, MUCF (före detta Ungdomsstyrelsen).

120. 14.00–15.00 Embla

Vem lyssnar på barnen?

Nästan 25 000 barn berättar i undersökningen *Ung röst* om hur de upplever att de får sina rättigheter tillgodosedda. Många vittnar om stress, oro, mobbning och att vuxenvärlden inte lyssnar. Välkommen att lyssna och samtala om hur vi kan stärka barns rättigheter och bättre ta deras röster på allvar!

Medverkande: Marie Forsberg och Sara Svensson, Rädda Barnen.

Arrangör: Rädda Barnen.

121. 14.00–15.00 Mimer

Att kontrollera oskulden

Oskuldskontroller och mödomshinneoperationer är kopplade till kvinnors sexualitet och innebär att kvinnor underordnas genom kontroll, hot och våld. Strukturella och individuella processer och aktiviteter kan motverka praktikerna och bidra till att kvinnors humanitära rättigheter stärks såväl publikt som privat.

Medverkande: Monica Christiansson och Carola Eriksson, Umeå universitet, Maria Stefansson, Länsstyrelsen Västerbotten, Malin Stenman, Länsstyrelsen Norrbotten.

Arrangör: Länsstyrelsen Västerbotten och Länsstyrelsen Norrbotten.

122. 15.30–17.00 Idun

Avslutning och konsert

Vi bjuder på en försmak av Mänskliga Rättighetsdagarna 2015 i Göteborg samt en avslutningskonsert med Xenia Kriisin och Maxida Märak.

Arrangör: MR-dagarna, Musiker Mot Rasism och Sveriges Stadsmissioner.

Seminariet teckenspråkstolkas

MINISEMINARIER

Stora miniseminarie- scenen finns i Galleriet på våning 2. Lilla scenen finns i Teaterfoajén på våning 1. För fullständigt program se hemsidan: www.mrdagarna.se

TORS DAG

11.00–11.30 stora scenen
Folkkrätten som centralt innehåll i skolan

Folkkrätten i väpnade konflikter är sedan 2011 ett centralt innehåll i ämnet samhällskunskap och Röda Korset bidrar nu med utbildningsmaterialet. När kriget drabbar, till skolor runtom i landet.

Medverkande: Jonathan Österlund, Svenska Röda Korset.
Arrangör: Röda korset

11.30–12.00, Stora scen
Vem är förföljd i Mellanöstern – och hur pratar vi om det?

Islamiska statens framfart i Irak har kastat strålkastarljuset på att minoritetsgrupper i Mellanöstern förföljs för sin religiösa identitets skull. Är de kristna särskilt drabbade?

Medverkande: Joanna Lilja, policyhandläggare för Mellanöstern, Svenska kyrkans internationella arbete, i samtal med gäst.
Arrangör: Svenska kyrkan.

13.30–14.00, Stora scen
Fredskultur i praktiken

Diakonia arbetar med lokala civilsamhällesorganisationer i över 25 länder i Afrika, Latinamerika, Asien och Mellanöstern. Seminariet tar upp exempel från olika partners arbete angående fredskultur, demokrati och mänskliga rättigheter.
Arrangör: Diakonia.

14.00–14.30, Stora scen
Afrofobi igår och idag

Vilka verkningar hade Sveriges roll i den transatlantiska slavhandeln och utvecklandet av rastänkan för svenskars livsvillkor idag? Kom,

lyssna och ställ frågor om hur vi jobbar med dessa frågor!

Arrangör: Afrosvenskarna.

14.00–14.30, Lilla scen
Mänskliga rättigheter och offentlig förvaltning

Svensk offentlig förvaltning har ett ansvar för att respektera, skydda och genomföra de mänskliga rättigheterna inom sina respektive verksamhetsområden. Allt oftare lyfts begreppet direkt in i olika offentliga verksamheter, men bidrar detta till något »nytt« för hur det offentliga förstår sitt uppdrag?

Medverkande: Magdalena Zeijlon, Institutionen för globala studier, Göteborgs universitet.
Arrangör: Göteborgs universitet.

14.30–15.00, Stora scen
Vilken roll spelar FN-granskningar av konventioner som Sverige har skrivit under?

Hur påverkar civilsamhället bäst granskningen? Vilken roll kan en oberoende institution för mänskliga rättigheter ha?

Arrangör: Lika Unika.

15.00–15.30, Lilla scen
Bilder gav SFI-studenter en röst i klassrummet och i staden

Erfarenheter från projektet Upplevelser av Umeå – SFI-studenters bilder av staden. Projektet skapade en dialog om maktförhållanden kopplat till staden utifrån perspektiv som kön, klass och etnicitet.

Medverkande: Erik Jönsson, SFI-skolan, Umeå kommun, **Ulrika Schmauch,** Umeå universitet.
Arrangör: Umeå kommun.

15.30–16.00, Stora scen
Nationella minoriteters rätt till deltagande

Rätten till deltagande regleras av Sveriges internationella åtaganden och av svensk lagstiftning. Vad menas med »effektivt deltagande«? Vilka goda exempel finns det?

Medverkande: Sia Spiliopoulou Åkermark, Ålands fredsinstitut och Europarådets Rådgivande kom-

mitté för nationella minoriteter 2012–2014.

Arrangör: Länsstyrelsen i Stockholm, Sametinget.

15.30–16.00, Lilla scen
Aktiv Fritid

Aktiv Fritid – Ett Arvsfondsprojekt som följt deltagare med grav språkstörning – inom idrott och kultur. Det handlar om kommunikation, språklighet, vikten av bemötande, om utmaningar och möjligheter.

Medverkande: Erika Ahlberg, projektledare Aktiv Fritid.

Arrangör: Arvsfondsprojektet Aktiv Fritid genom Riksförbundet DHB – riksförbundet för döva, hörselskadade barn och barn med språkstörning.

FREDAG

09.00–09.30, Stora scen
Svensk minoritetspolitik i ett europeiskt sammanhang

Vilka framsteg har uppnåtts när det gäller nationella minoritetsfrågor i Sverige och Europa? Vilka större utmaningar återstår?

Medverkande: Sia Spiliopoulou Åkermark, Ålands fredsinstitut och Europarådets Rådgivande kommitté för nationella minoriteter 2012–2014.

Arrangör: Länsstyrelsen i Stockholm, Sametinget.

09.00–09.30, Lilla scen
Att jämställdhetsintegrera ett styr- och ledningssystem

När jämställdhetsprojekt avslutas är det lätt att falla tillbaka till ruta 1. Vad är utmaningarna och hur har vi lyckats integrera jämställdhet i verksamheten? Ta del av oss – för in hos er!

Medverkande: Tanya Jendersen, Norrbottens läns landsting.

Arrangör: Norrbottens läns landsting.

09.30–10.00, Stora scen
Att välja mångfald – ett proaktivt arbetssätt

Piteå kommun har valt arbete för ökad mångfald som tillväxtfaktor. Genom att samla cirka 1000 pitebors erfarenheter och tankar – med fokusgrupper, open space och lunchdialog – har en handlingsplan utarbetats.

Medverkande: Anna-lena Pogulis & Vera Nilsson, Piteå Kommun.
Arrangör: Piteå kommun.

10.30–11.00, Stora scen
En hbt-certifierad hälsocentral

Hbt-personer uttrycker tillitsbrist till hälso- och sjukvården. Idag har Norrbotten två hbt-certifierade hälsocentraler. Hur har certifieringen upplevts av personalen och har det blivit bättre?

Medverkande: Eva Raattamaa, Ungdomsmottagningen, **Irene Kylmäniemi,** Granitens hälsocentral i Kiruna, Norrbottens läns landsting.
Arrangör: Norrbottens läns landsting.

11.00–11.30, Stora scen
Rätten till mat – Civila samhällets årliga granskning

FN:s Frivilliga riktlinjer om rätten till mat fyller tio år i år. Vilka framsteg har skett, vilka utmaningar kan vi se? Detta står i fokus för årsrapporten *Right to Food and Nutrition Watch*.

Medverkande: Gunnel Axelsson Nycander, policyrådgivare vid Svenska kyrkans internationella arbete, **Rebecka Jalvemyr,** kansli-chef FIAN Sverige.
Arrangör: Svenska kyrkans internationella arbete och FIAN Sverige.

11.00–11.30, Lilla scen
MR-staten – nästa steg efter rättsstaten, välfärdsstaten och den demokratiska staten?

Samhället och staten väntar på något nytt, en ny vision och en ny organisation. MR-staten är nästa steg efter rättsstaten, välfärdsstaten och den demokratiska staten. I detta miniseminarium beskrivs den!

Medverkande: Christina Johnsson, Raoul Wallenberg Institute.

Arrangör: Raoul Wallenberg Institute.

13.00-13.30, Stora scen
Two Years with the »Foreign Agents Law«

How has the law that compels civil society organizations to register as »Foreign Agents« if they receive funding from abroad affected the work of human rights organizations in Russia?

Medverkande: Pavel Chikov, Russian human rights organization Agora, Östgruppen.

Arrangör: Östgruppen.
This seminar will be held in English

13.30-14.00, Lilla scen
Mineralpolitik och urfolks rättigheter

FN:s rasdiskrimineringskommitté har riktat kritik mot Sverige gällande bristande respekt för samers rättigheter i samband med gruvnäring. Vem har rätt till världens resurser?

Arrangör: FIAN Sverige.

14.00-14.30, Stora scen
Att utmana makt genom kultur

Umeå är i år Europas kulturhuvudstad och ett tema som ska genomsyra hela satsningen är Challenging Power – att utmana makten. Hur utmanas makt inom och genom kulturen under kulturhuvudstadsåret?

Medverkande: Linda Gustafsson, Umeå kommun, **Fredrik Lindegren,** konstnärlig ledare Umeå2014, Umeå kommun.

Arrangör: Umeå2014, Umeå kommun.

15.30-16.00, Lilla scen

More children should turn five

The Church of Sweden promotes maternal and child health by supporting practical work and advocating for improved social protection. How can child grants help to fulfill human rights?

Participants: Gunnel Axelsson Nycander, the Church of Sweden and Philani, a South African organisation successful in improving maternal and child health through a Mentor Mother program.

Organizer: Svenska kyrkans internationella arbete.

This seminar will be held in English.

LÖRDAG

10.00-10.30, Stora scen

Hur lyfta fram kvinnors rättigheter i Sverige med hjälp av kvinnokonventionen?

Medverkande: UN Women nationell kommitté Sveriges lokalförening i Umeå och Region Västerbotten.

Arrangör: UN Women nationell kommitté Sveriges lokalförening i Umeå.

10.00-10.30, Lilla scen

Stop the cover-up of abuses on human rights

Account is an initiative to promote human rights by claiming accountability for abuses. This seminar will focus on the Swedish government's misleading reports on human rights.

Medverkande: Sven Ruin, Account.

Arrangör: Account.
This seminar will in part be held in English.

10.30-11.00, Stora scen

Betydelsefulla människor

20 unga afghanska kvinnor, många som aldrig hållit i en kamera, fick en utbildning i fotografi. De fick i uppdrag att porträttera människor som betyder något för dem.

Medverkande: Liza Brunzell, fotograf och tidigare praktikant på Svenska Afghanistankommitténs kontor i Kabul.

Arrangör: Svenska Afghanistankommittén.

11.00-11.30, Stora scen

Musiker Mot Rasism – en folk-rörelse mot normalisering av rasismen

När rasismen blir mer och mer en förtryckande norm är kulturen och speciellt musiken nödvändig för ett samhälle för alla. Seminariet handlar om Musiker Mot Rasisms uppkomst och dess verksamhet.

Medverkande: Masoud Vatankhah, Musiker Mot Rasism, Göteborg.

Arrangör: Musiker Mot Rasism.

11.30-12.00, Stora scen

With Music as a Weapon?

History has shown us quite a few examples where the art form of music has been used by different forces as a tool and sometimes also as a weapon. Musiker Mot Rasism (Musicians Against Racism) invites you to a seminar with musical examples.

Participants: Behrang Kianzad, Musiker Mot Rasism.

Organizer: Musiker Mot Rasism.
This seminar will be held in English.

12.00-12.30, Lilla scen

Kulturellt utanförskap inom slutna religiösa samfund

Slutna religiösa samfund vill oftast hävda sin identitet genom att avhålla sig från det omgivande

samhällets normer. På vilka sätt hindrar slutna religiösa samfund sina medlemmar från att ta del av det kulturella utbudet och vilka konsekvenser får det för den enskilde medlemmen?

Medverkande: Vera-Linn Lanängen, Hjälpkällan, **Marianne Englund,** leg. psykolog med egen erfarenhet av att tillhöra ett slutet samfund.

Arrangör: Hjälpkällan.

13.00-13.30, Stora scen

Bygga fred med feministisk graffiti i Colombia

Cartografia Sur berättar om hur de genom graffiti och filmproduktion gör motstånd mot det våld kvinnor utsätts för och synliggör kvinnans roll i den väpnade konflikten i Colombia.

Medverkande: Karina Santos Matiz, Cartografia Sur.

Arrangör: Svenska kyrkan.

13.30-14.00, Stora scen

Gör din röst hörd!

DemokratiAkademien ger dig skills för att leva i och ta hand om en demokrati. Vilka är våra demokratiska redskap och hur kan vi använda dem?

Medverkande: Anette Pettersson (Dalqvist), Sara Falkstad Byrne, Sofia Zackrisson.

Arrangör: DemokratiAkademien.

14.30-15.00, Lilla scen

Emergency Call

Ett seminarium med fokus på könsstympning i länder där traditionen förekommer och där flickor fortsätter att lida och tåla. Mona Roukachi kommer även att uppträda med låten »Emergency Call«.

Medverkande: Mona Roukachi, föreningen Mama Africa.
Arrangör: Föreningen Mama Africa, Umeå2014 och Länsstyrelsen Västerbotten.

IBN RUSHD STUDIEFÖRBUND

MEDIERNAS MUSLIMER

- ETT SAMTAL OM MEDIEBEVAKNINGEN OM ISLAM OCH MUSLIMER

MEDVERKANDE

ÅSA FURUHAGEN, SVERIGES RADIO

MASOUD KAMALI, PROFESSOR I SOCIOLOGI

MAIMUNA ABDULLAHI, IBN RUSHD STUDIEFÖRBUND

MATTIAS GARDELL, PROFESSOR I RELIGIONSHISTORIA

MED FLERA

15 NOVEMBER 2014

KL 12:00 - 13:00

UMEÅ FOLKETS HUS

IBN RUSHD
STUDIEFÖRBUND

Vägar framåt

Mark Edwards, en av världens mest publicerade dokumentärfotografer, som bevittnat utmaningarna kring miljö- och utveckling på nära håll, kommer till Mänskliga Rättighetsdagarna i Umeå.

Mark Edwards har genom sina uppdrag ett bildmaterial från 150 länder vilket bland annat visats i världskända utställningar på alla kontinenter. Till exempel gjordes en unik utomhusutställning med namnet »Hard Rain« på basis av lyriken från en av Bob Dylans sånger, vilken setts av 15 miljoner människor.

Som en uppföljare konstruerades utställningen »Whole Earth? – Alignment Human Systems and Natural Systems« vilken nu utvecklas inom ramen för ett projekt som under 2015 ska aktivera 100 universitet och 1 miljon studenter från hela världen i en dialog om hållbar utveckling, mänskliga rättigheter och de ungas framtid.

Seminarier med Mark Edwards erbjuder en unik möjlighet till dialog om vad som står på spel under 2015 och om hur kulturaktörer och forskning kan spela en roll för att visa vägar framåt.

Whole Earth?

Tid: Fredag kl 10.30–12.00, Studion

Mark Edwards utställning »Hard Rain« har setts av 15 miljoner människor.

Norra Sverige på kartan

I år är Umeå och den lettiska staden Riga Europas kulturhuvudstäder. I sin motivering till varför Umeå valdes framhöll juryn Umeås vilja att göra staden och norra Sverige mer synlig i Europa och att använda kulturen som en drivande kraft i regional utveckling. Umeå var en riktigt bra kulturstad redan innan utnämningen och 2014 handlar mycket om att bygga vidare på ett redan vitalt kulturliv och bli ännu bättre. Läs mer om Kulturhuvudstadsårets program här: <http://umea2014.se/sv/>

UMEÅ2014 EUROPEAN CAPITAL OF CULTURE

mobilisera!

DO på MR-dagarna i Umeå

Kulturella rättigheter förutsätter ekonomiska och sociala rättigheter. DO samarbetar med MR-dagarna för att synliggöra dessa frågor för en stor publik. Vi ses i Idun!

Urfolkspolitik behövs!

📅 Fredag 14/11, kl 10.30-12.00, Idun

Möt DO Agneta Broberg i ett samtal med Svenska Samernas Riksförbund (SSR), forskare från CeSam vid Umeå universitet och internationella experter. Samtalet handlar om urfolks rättigheter till mark och naturresurser och om de senaste årens ökade tryck på de samiska områdena från bland annat energi- och gruvindustrin.

Arrangör: DO, SSR, CeSam och MR-dagarna.

Våga vägra vithet – för allas lika rätt till kultur

📅 Fredag 14/11, kl. 14.30-16.00, Idun

Ett samtal med Baker Karim (långfilmskonsulent), Jeff Werner (konstvetare), Katarina Mattsson (kulturgeograf), Judith Kiros (skribent och debattör) och Yael Feiler (teatervetare) om vithetsnorm och kulturella rättigheter.

Arrangör: DO, Rättighetscentrum Västerbotten och MR-dagarna.

Nonhle Mbuthuma från The Wild Coast i Sydafrika

📅 För tid och plats se www.mrdagarna.se.

Nonhle Mbuthuma är en regional ledare och aktivist från urfolket Pondo i Eastern Cape. Där kämpar befolkningen för att försvara sitt land och sin kultur mot industriell exploatering. Möt henne i ett samtal med andra människorättsaktivister.

Arrangör: MR-dagarna och DO.

Utställning

📅 Monter 11

Kom gärna och diskutera med DO i vår monter.

Läs mer på
www.do.se/mr2014

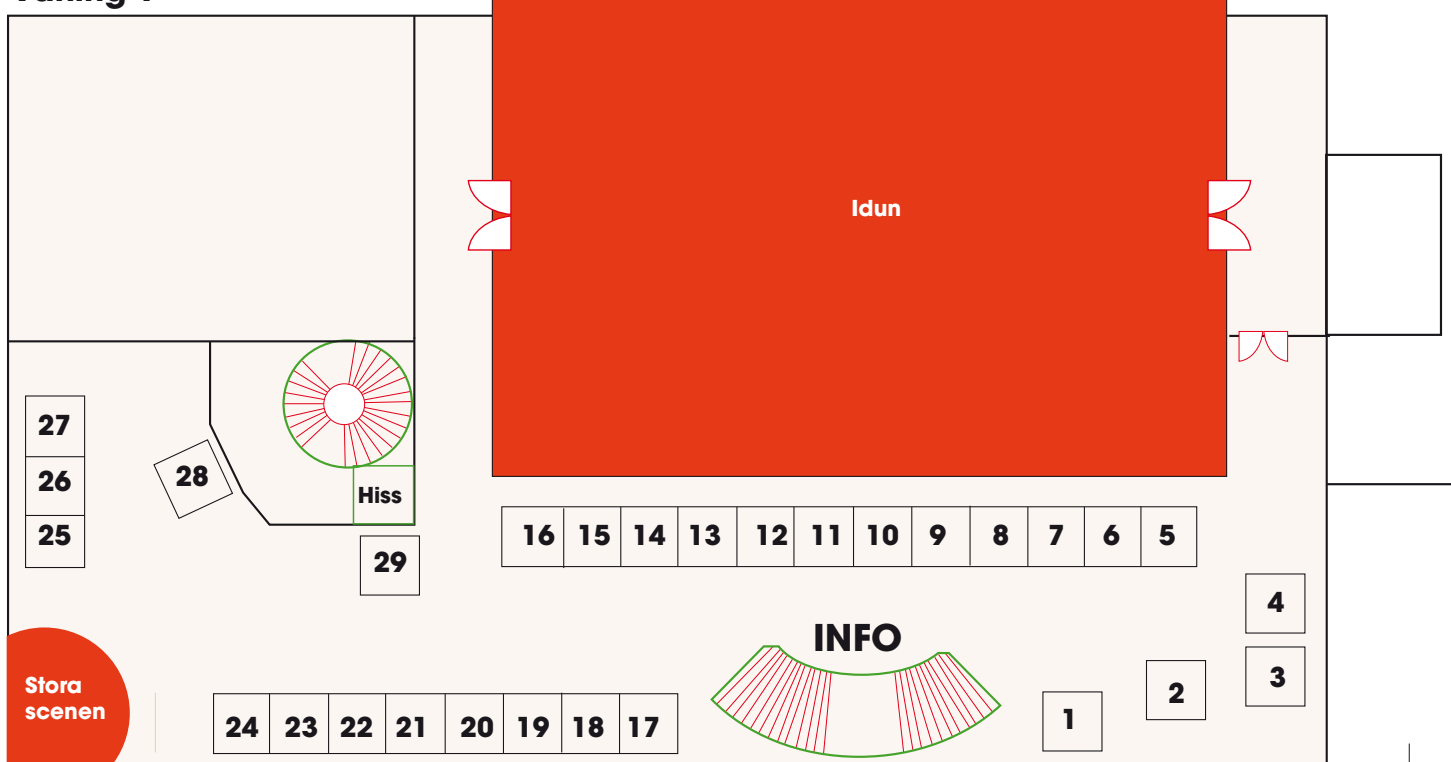
UTSTÄLLARE

KARTOR ÖVER SEMINARIELOKALER
FINNS PÅ VÅR HEMSIDA
SAMT I INFO-DISKEN I FOLKETS HUS!

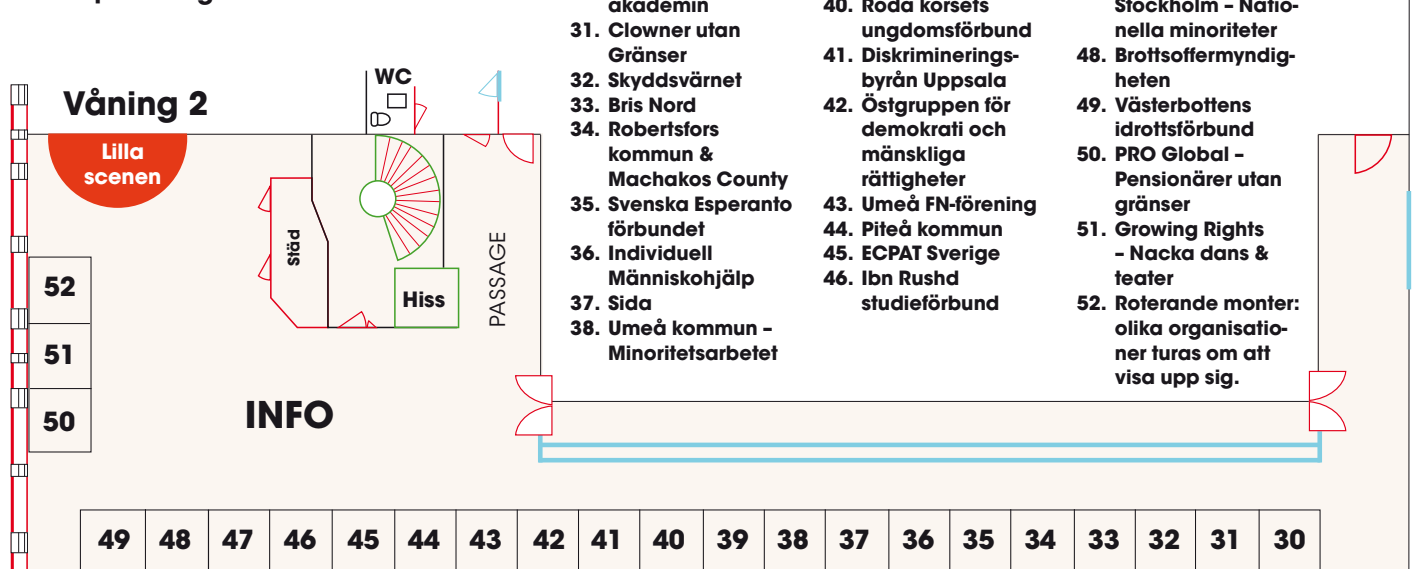
Monterplatser - Teaterfoajén VÅNING 1

1. Diakonia	10. Statsvetenskapliga institutionen, Umeå universitet	17. Sveriges stadsmissioner	24. LO-TCO biståndsnämnd
2. Göteborgs Universitet	11. Diskrimineringsombudsmannen, DO	18. Kvinna till Kvinna	25. Teskedsorden
3. DemokratiAkademin	12. Svenska Institutet	19. Arbetsmarknads- och Utrikesdepartementet	26. Lunds universitet
4. Föreningen Ordfront	13. Arvsfonden	20. Fritidsforum	27. Migrationsverket
5. Fonden för mänskliga rättigheter	14. Forum Syd	21. Teologiska högskolan i Stockholm	28. Studieförbundet
6. Sensus Studieförbund	15. Sveriges kommuner och landsting, SKL	22. Uppsala universitet, Master i MR	29. Rädda barnen Riks
7. Raoul Wallenberg Institutet	16. Amnesty	23. Lika Unika	
8. Svenska kyrkan			
9. Svenska kyrkan Umeå			

Våning 1

Monterplacering - Galleriet VÅNING 2

Bli volontär!

Ett forum som Mänskliga Rättighetsdagarna skulle aldrig gå att genomföra utan hjälp av frivilligkrafter. I år är Mänskliga Rättighetsdagarna i behov av uppemot 100 engagerade frivilligarbetare som kan assistera med allt ifrån att vara rumsvärd till att hjälpa journalister att komma i kontakt med våra talare. Att arbeta under Mänskliga Rättighetsdagarna ger dig en möjlighet att möta politiker, aktivister och föreningsaktiva från hela världen, att lyssna på seminarier som lyfter vår tids mest brännande frågor och, inte minst, att vara en viktig pusselbit i möjliggörandet av ett viktigt arrangemang.

Är du sugen på att jobba ideellt under Nordens största forum för mänskliga rättigheter?

Kontakta vår volontärsamordnare på: info@mrdagarna.se

FOTO: CAROLINA JOHANSSON OVIEDO

Tips till skolklasser

Vardagsrasism och främlingsfientlighet, globala utvecklingsfrågor och mänskliga rättigheter – det är viktiga frågor att jobba med i skolan för att öka ungas samhällsengagemang. På Mänskliga Rättighetsdagarna finns det många arrangemang som passar bra för skolelever och studenter att besöka. Här är ett par exempel:

- Animation som verktyg för att arbeta med barnkonventionen i skolan
- Utdelning av Per Anger-priset, ett internationellt pris som går till en person som gjort stora humanistiska och demokratifrämjande insatser.
- Urpremiär för den dokumentära gestaltningen *Den tomma stolen* som skildrar de tio aktivister som fått Per Anger-priset för sin kamp för mänskliga rättigheter.
- Idrott och mänskliga rättigheter – hör det ihop?
- Feministisk graffiti som vapen.
- Why hate? Seminarium om främlingsfientlighet.
- *Vi är som apelsiner* – en film av Cecilia Gärding som behandlar frågor om rasism och utanförskap bland unga och hur dessa kan hanteras på ett konstruktivt sätt.
- Tillgänglighet på scen – en föreställning med Ögonblicksteatern i Umeå.

FOTO: CAROLINA JOHANSSON OVIEDO

Spela spelet Skatteflykten

I Diakonias monter kan besökarna spela arkadspelen »Skatteflykten«, ett dataspel av klassisk hoppa-över-hinder-modell där spelaren är en global industriman som undviker att betala skatt till den fattiga lokalbefolkningen. Syftet med spelet är att belysa problemet med skatteflykt och sätta press på beslutsfattare att ändra lagstiftningen. Genom att skriva ditt namn på highscore-listan hjälper du Diakonia att vända fel till rätt genom att påverka beslutsfattarna.

FOTO: CAROLINA JOHANSSON OVIEDO

Tillgänglighet

Mänskliga Rättighetsdagarna strävar efter att vara en tillgänglig konferens och arbetar kontinuerligt för att nå detta mål. Vi har försökt att besvara de vanligaste frågorna, men kontakta oss gärna om du undrar något.

Finns hörselslinga i alla lokaler?

Vi strävar efter att det ska finnas hörselslingor i alla seminarielokaler. Om hörselslingan inte fungerar, vänligen kontakta de volontärer som arbetar som rumsvärdar.

Är programmet tillgängligt för mig med behov av teckentolkning?

De seminarier som teckentolkas är markerade i det tryckta programmet och på webben. Önskar du teckentolkning vid andra seminarier kontakta kansliet så försöker vi tillgodose dina behov.

Är programmet tillgängligt för mig med behov av dövblindtolkning?

Vi har för närvarande inga seminarier som dövblindtolkas. Önskar du dövblindtolkning vid andra seminarier kontakta kansliet så försöker vi tillgodose dina behov.

Kommer jag som är rullstolsburen att kunna röra mig obehindrat i lokalen?

Alla lokaler är anpassade för rullstolsburna. Vi är dock medvetna om att det kan bli mycket folk vilket kan försämra möjligheten att röra sig obehindrat.

Finns konferensmaterialet tillgängligt i andra format?

Programmet i punktskrift kan hämtas i infodisken. Vill du ta del av programmet i punktskrift tidigare eller är i behov av något annat material: kontakta oss!

Finns det möjlighet till ledsagare på plats?

Behöver du ledsagare kan du vända dig till tillgängliga volontärer i infodisken under Mänskliga Rättighetsdagarna. Kontakta oss gärna om du redan nu vet att du vill ha ledsagare.

For information in English concerning accessibility etc contact: info@mrdagarna.se

Fri entré

Lördag 15 november: fri entré till allt program! Dessutom fri entré till miniseminarier och utställningar alla dagar.

Välkommen till våra minoritetsseminarier

med *Sia Spiliopoulou Åkermark*

NATIONELLA MINORITETERS RÄTT TILL DELTAGANDE

Rätten till deltagande regleras av Sveriges internationella åtaganden och av svensk lagstiftning. Vad menas med effektivt deltagande? Vilka goda exempel finns det?

SVENSK MINORITETSPOLITIK I ETT EUROPEISKT SAMMANHANG

Sverige har haft en minoritetspolitik i 14 år. Vilka framsteg har uppnåtts när det gäller nationella minoritetsfrågor i Sverige och Europa? Vilka större utmaningar återstår?

SIA SPILIOPOULOU ÅKERMARK

*Docent i folkrätt, direktör för Ålands fredsinstitut
och president för Europarådets Rådgivande kommitté
för nationella minoriteter*

Sámediggi
Sámedigge
Sáemiedigkie
Sametinget

Länsstyrelsen
Stockholm

Anordnas av Sametinget och Länsstyrelsen i Stockholms län ● www.minoritet.se

»Urfolkspolitik behövs för att stärka samers rättigheter«

Nuvarande samepolitik innehåller vare sig tillräcklig lagstiftning eller effektiva åtgärder som säkerställer samers rättigheter vad gäller mark och naturresurser. Det menar Diskrimineringsombudsmannen Agneta Broberg som efterlyser en urfolkspolitik för att säkerställa samers rättigheter som urfolk.

Tillsammans med Svenska samernas riksförbund, Umeå universitet och Mänskliga Rättighetsdagarna arrangerar Diskrimineringsombudsmannen (DO) i år ett seminarium som lyfter frågor om samers bristande tillgång till lika rättigheter och möjligheter och samers rätt till mark och naturresurser. Trots att Sverige redan har ratificerat konventioner som förpliktigar Sverige att säkerställa samers lika rättigheter och möjligheter har det inte gjorts tillräckligt för att anpassa politik och lagstiftning till detta, menar Diskrimineringsombudsmannen Agneta Broberg.

Varför menar du att det behövs en urfolkspolitik?

– Därför att jag kan se att nuvarande samepolitik inte i tillräcklig utsträckning säkerställer samers rättigheter utifrån samers ställning som urfolk. Även FN:s rasdiskrimineringskommitté uttryckte förra året sin oro över att Sverige inte respekterar samers rättigheter till

mark och att den svenska staten – utan samers samtycke – öppnar upp för en växande gruvnäring inom de samiska områdena. Genom åren har regering efter regering med utredningar och tystnad skjutit frågan om samers lika rättigheter och möjligheter framför sig. Till följd av den passiviteten skapas motsättningar i lokalsamhällena bland annat med resultatet att samer diskrimineras. Avsaknaden av en urfolkspolitik gör mig djupt oroad. Lagstiftningen och dess tillämpning har inte anpassats till Sveriges erkännande av samer som urfolk, trots att erkännandet gjordes för över 30 år sedan.

Vad behöver göras, menar du?

– Det krävs en rad åtgärder, men två saker som jag, i likhet med bland annat FN, brukar framhålla är dels att Sverige snarast behöver ratificera Internationella arbetsorganisationens konvention nummer 169 om urfolk och stamfolk i självstyrande länder och dels att Sverige skyndsamt anpassar såväl lagstiftning som politik så att dessa tar

Agneta Broberg

»Jag menar att utan en urfolkspolitik och konkreta åtgärder riskerar rennäringens och den samiska kulturens fortlevnad snart att tillhöra historien.«

DO:

Diskrimineringsombudsmannen är en statlig myndighet som arbetar mot diskriminering och för allas lika rättigheter. DO bildades den 1 januari 2009 genom att de dåvarande ombudsmännen slogs ihop. De sju diskrimineringsgrunderna är: kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

hänsyn till och säkerställer samers rättigheter. Urfolk har bland annat rätt till mark och naturresurser i de områden som de traditionellt brukat. Sverige har därmed ett ansvar att definiera dessa landområden och att säkerställa ett effektivt skydd för samers rätt till mark och naturresurser.

Vad blir konsekvensen om inget görs?

– Jag menar att utan en urfolkspolitik och konkreta åtgärder riskerar rennäringens och den samiska kulturens fortlevnad snart att tillhöra historien. Från DO:s sida har jag därför initierat ett arbete mot diskriminering av samer som urfolk. Syftet är att fortsätta utveckla kunskapen om vilka uttryck diskriminering mot samer tar sig och att identifiera konkreta brister som finns i förhållande till Sveriges internationella åtaganden i såväl lagstiftningen som hur den tillämpas. Vårt arbete kommer även att fokusera på hur vi i samhället kan motverka diskriminering av samer och arbeta för samers lika rättigheter och möjligheter.

Under Mänskliga Rättighetsdagarna arrangerar DO ytterligare ett seminarium där temat »Våga vågra vithet – för allas lika rätt till kultur« är i fokus. Utgångspunkten är boken *När svensken blev blond och blåögd* av Jeff Werner och Tomas Björk som getts ut av Göteborgs Konstmuseum. Samtalet kommer att handla om hur människor måste arbeta för att komma förbi den vita dominansen inom kulturproduktion, turism, opinionsbildning och demokratiarbete.

Rennäringen hotas om inte samernas rätt till mark stärks, menar DO.

OSKAR KARLIN/FICKR CC

ARRANGÖRER:

GÖTEBORGS UNIVERSITET

LUND UNIVERSITY

LOKALA ARRANGÖRER:

I SAMARBETE MED:

MED STÖD AV:

FOLKE BERNADOTTE AKADEMIN

REGERINGSKANSLIET

INFORMATION

TID OCH PLATS

Mänskliga Rättighetsdagarna genomförs den 13-15 november i Umeå Folkets Hus, Skolgatan 59, Umeå.

Glöm inte att skriva ut din biljett som du fått via e-post då du registrerat dig. Registreringen öppnar 8.00 torsdag den 13 november.

Program torsdag: 9.00-17.30

Program fredag: 9.00-17.30

Program lördag: 10.00-17.00

ANMÄLAN

Köp din biljett på www.mrdagarna.se. Du kan också köpa biljetter i entrén i Folkets Hus i Umeå i mån av plats. Vi reserverar oss för att biljetterna kan bli slutsålda.

Observera att biljetter inte ger någon garanterad plats på seminarier. Var ute i god tid och ha gärna ett andrahandsalternativ!

DELTAGARAVGIFTER

Mänskliga Rättighetsdagarna är uppdelade i två delar - den ena är gratis och den andra är kostnadsbelagd. För att få tillgång till alla programpunkter krävs biljett.

Två dagar:

- Myndigheter & företag: 2 150 kr
- Ideella organisationer, lärare & privatpersoner: 950 kr
- Studenter, arbetslösa & pensionärer: 290 kr
- Skolklasser (bokas klassvis) per elev: 200 kr

En dag:

- Myndigheter & företag: 1 550 kr
- Ideella organisationer, lärare & privatpersoner: 750 kr
- Studenter, arbetslösa & pensionärer: 190 kr
- Skolklasser (bokas klassvis) per elev: 150 kr

FRI ENTRÉ

Lördag den 15 november - fri entré till allt program! Dessutom fri entré till miniseminarier och utställningar alla dagar.

Miniseminarierna äger rum på utställartorget och kräver ingen biljett. På utställartorget kan du möta ett 50-tal organisationer som arbetar med mänskliga rättigheter i praktiken.

BOENDE

Mänskliga Rättighetsdagarna har förbokat platser på vissa hotell i Umeå, se vår hemsida för mer information: www.mrdagarna.se.

TILLGÄNGLIGHET

Alla lokaler är anpassade för rullstolsburna.

Seminarier som teckentolkas markeras i programmet, meddela vid anmälan om du har behov av tolkning vid andra seminarier. Kontakta oss gärna så gör vi vårt bästa för att tillgodose just dina behov: info@mrdagarna.se

PRESS

Vill du rapportera från Mänskliga Rättighetsdagarna? Kontakta annika.hallman@mrdagarna.se för ackreditering och vidare information.

ARRANGÖRER

DemokratiAkademin, Diakonia, Fonden för mänskliga rättigheter, Föreningen Ordfront, Institutionen för globala studier vid Göteborgs universitet, Raoul Wallenberg Institutet, Sensus studieförbund, Svenska kyrkan.

LOKALA ARRANGÖRER

Kulturhuvudstadsåret Umeå2014, Länsstyrelsen Västerbotten, Region Västerbotten, Umeå kommun, Umeå universitet.

I SAMARBETE MED

Arvsfonden, Diskrimineringsombudsmannen, Forum för levande historia, Forum Syd, Kvinna till kvinna, Svenska Institutet, Sveriges kommuner och landsting, Sveriges Stadsmissioner.

MED STÖD AV

Folke Bernadotte Akademin, Regeringskansliet, Sida.

För fullständig och uppdaterad information se www.mrdagarna.se Reservation för förändringar.

ORGANISATION

Kansliet för Mänskliga Rättighetsdagarna är placerat hos Föreningen Ordfront som är ekonomisk och juridisk värd.

KANSLI

Malin Slätis, Caroline Matsson, *projektledare*
Ingvar Rönnbäck, *regional projektledare*
Elisavet Johansson Tziampazis, Micael Wennbom, *projektkoordinator*
Annika Hallman, *informatör*
Anette Petterson (Dalqvist), *rådgivare*
Leif Ericsson, *rådgivare*
Anna Wigenmark, *rådgivare*
Form: Eva Jais

Tryck: V-TAB Vimmerby
Adress: Mänskliga Rättighetsdagarna
Box 6309, 102 35 Stockholm
info@mrdagarna.se